

1188
A' SZ. JÁNOS APOSTOL' VÁLASZTOTT UR
A SZ SZ O N Y A' P Á R J A.

Az, Az:

AZ IDVEZÜLT NÉHAI MÉLTÓSÁGOS ÉS NAGY-
SÁGOS SZÜLETETT GROFF M. NÉM.

GYULAI KATA
U R A SZ SZ O N Y

A' Néhai Áldott Emlékezetű

MÉLTOS. ÉS NAGYSÁGOS ERD. GUBERN. ACT. CONSI-
LIARIUS' L. B. BORBEREKI

ALVINCZI GABOR UR

EL-M A R A . D O T T

ARVA URI OZVEGYE.

A' KINEK ÉRDEMLETT DITSÉRETÉRE, ÉS AL-
dott örök emlékezetére, midőn Koporsojában el-alutt Drága
URI TESTE, A' N. Enyedi Réf. Templomban lévő BANFFI Kriptá-
ban, Nagy Tisztelettel el-temettének, a' MAGA Testamentuma szerint
az említett Sz. Templomban, a' Népes, és Szép Halotti szomorú Fre-
quentia előtt, MDCLXXI. dik Esztendőben, Martiusnak 17. dik
Napján, G Á B O R Napja után, Sz. Tanítást és Alkalmaz-
tatást tett

N. BOROSNYAI N. SIGMOND

SZ. I. M. DOCTOR, ÉS A' RÉGEN FEJERVÁRT, MOST
pedig N. Enyeden Résideáló Bethleni. Réf. Nem. Kollé-
giumban Act. PROFESSOR. Professorságra lett Hivatalának
Negyvenedik, Actualis Professorságának Harmintz. negyedik
Életének pedig Hatvan nyolczadik Esztendejében.

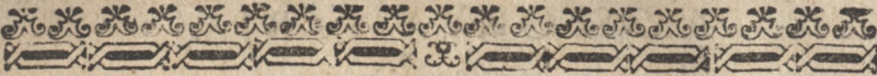
NAGY. ENYEDEN!

07873

Nyomtatott DEBRETZENI SAMUEL által 1771. dik Esztendőben.

Haáz Rezső Múzeum Tudományos Könyvtára, Székelyudvarhely

89

'SOLT. IV. v. 4.

Légyen tudtatokra: Hogy Magának Választatt az UR engemet, ki-
nek kedves vagyok. Az UR megbalgaat engemet, mikor könyör-
gök Ö néki.

Péld. XXXI. v. 30, 31.

A mely Aszszonyi állat féli az URAT, ez ditséretet szerez ö magá-
nak. Adjatak ennek az ö keze munkájának gyümöltseéből, és ditsér-
jék ötet a' kapukban az ö jó tselekedetei.

Mát. XXVI. v. 13.

Bizony mondom néktek, valabolott az egész világon prédikáltatik az
Évangyéliom, amit ez Aszszonyi állat én velem tselekedék, az-is
birdettetik az ö emlékezetére.

'SOT. XVI. v. 9.

Örül az Én szivem, Örvendez az én ditsőségem, még az én testemis-
bátorfágban nyugszik.

JOB. XIX. v. 25. 26.

Jól tudom hogy az én Megváltom él, és minekutánna fel ebredék, eb-
ben a' testben meg látom az Istent.

JELEN. XIV. v. 13.

Böldogok azok kik az Urban halnak meg; mert meg nyugosznak az-
ö fáradtságaktól, és az ö tselekedeteknek jutalma követi őket.

SZENT TEXTUS.

2. Ján. v. 1. 2. 3. *Az Egyházi Szólga a' Választatott*
Afszonymnak, és az ő Fiamak kiket Én valóba szeretek, nem-
tsak Én pedig; hanem mind azokis, kik az Igazságot tudják.
Az Igazságért, mely meg-marad mi bennünk, és velünk léssen
mind örökké. Légyen Ti veletek Kegyelem, Irgalmasság, Békeiség
az Atya Istentől, és az Ur Jésus Kristustól, az Atyának Fiatól,
az Igazsággal, és szeretettel.

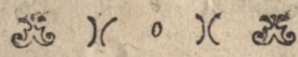
ELŐL JÁRO BESZÉD

RÉgtől fogva, sőt eleitől fogva sokat
disputáltak az Emberek az Afszonymi Nem-
ről, és rendről: Némellyek a' Férfiak feje
felett az Égig fel-magasztalták; Mások pedig a' Férfiak
lába alá a' Pokolig le-taszították, nem tsak az Emberi
névtől meg akarván fosztani, hanem Idveiségeketis kéts-
tségben hozni. Az elsők vétkeztenek in excessu, többet
tulajdonitván az Afszonymi rendnek, mint sem érdemle-
nek; A' másod rendbéliek, hibáztanak in defectu, attö-
lis meg-fosztván a' mire méltok. Én a' közep uton ki-
vánván járni, két Axiomát tészek-fel, és azokat rövide-
den demonstrálván, Szent Textusomra úgy szállok-le.

Az Első *Axioma* ez: *Vagynak az Afzszonyi Nemnek oly prærogatívái, a' mellyekkel a' Férfiak nem ditsekedhetnek.* Ennek bizonyítására elég kettőt említenem: Egyet a' Természetnek rendéből; mást pedig a' kegyelemnek állapotából. (1.) Az Afzszonyi Nemnek eredete nem a' Földből való mint az Ádámé, hanem sokkal nemesebb *materiából*, t. i. Az Isten képerre teremtetett élő Férfiúnak oldala tsontyából: a' mint hogy ezt vagy hallottátok, vagy pedig olvastátok a' Szent Mofes Teremtésről irt Historiájából. (2.) A' Világ Meg-Váltója nem Férfiu által; hanem a' Szent Léleknek ereje által; de Afzszonyi Nemből való tiszta Szüztől születtetet, a' mint a' Paraditsomi *Proto Evangeliumban* meg-ígértetet vala hogy Afzszonyi állatnak Magva lenne. 1. Mos. 3. v. 15. Azért nevezi az Angyal a' Szüz Máriát az ő Idvezlésében Áldotnak Luk. 1. v. 28. Sőt az Ersébet Afzszonyis azért mondja Bóldognak Luk. 1. v. 45. Innen izármazott a' mi Urunk Jésus Kristus Édes Annjának ez a' ditsőséges Neve: *Bóldogságos, és Áldott Szüz Mária,*

Második *Axioma* ez: *Az Afzszonyi Nemnek vagynak olly prærogatívái, mint a' Férfiui Nemnek.* Igaz az akár a' Testi, akár a' Leki *prærogatívákról* értsük. Lásunk tehát elföben a' Testiekről. (1.) Ha a' Férfiui Nem a' maga természetével, és testének ékességével ditsekedik; azzal bizony sokkal inkább kérkedhetik az Afzszonyi rend. (2.) Ha a' Férfiui Nem, Nemességével, Méltóságával, Tíztségével, Hatalmával ditsekedik; azzal méltán ditsekedhetik az Afzszonyi rendis: mert eleitől fogván vóltanak ebből is uralkodó Királyok, és Fejedelmek; sőt ki vólt hiresebb Király mint az Ángliai Ersébet, a' ki felöll halála után azt mondják vala: *Rex erat Eliza-*

bet; *nunc est Regina Jacobus*, És hogy másokat elhalgatsak ki uralkodik ma böltsebben, és ditsőségefebben, mint a' mi Felséges, örökös, és kegyelmes, Fejedelem Afzszonyunk *MARIA THERESIA*, a' kinek lábait alazatoson tsokolom. (3.) Ha a' Férfiui Nem Hadi Virtusával kérkedik; ki vólt abban hírefebb: mint az Amazonok, Eborá, és Judit Afzszony, és a' mostani F. Muzka Tsáfszárné: *CATHARINA secunda*. (4.) Ha elnebeli ajándékival, 's Tudományával ditselkedik a' Férfiui Nem; azzal ditselkedhetik az Afzszonyi Nem-is, mert vóltanak eleitől fogva sok Tudos Afzszonyok, a' kik bölt munkákat is irtanak, és nem régen az említett *CATHARINA* az *Scientiarum Societasban*-is bé vétettetett: sőt ma-is vadnak a' kik kivált a' Vallás dolgában többet tudnak sok Férfiaknál.

Másodszor. Lássunk immár a' Lelki *prærogativákról*. (1.) Ha a' Férfiak az Ur Jépus Krisztusban mint meg-Váltójokban ditselkednek szintén ugy az Afzszonyi rend-is; sőt az Anna Proféta Afzszony Nevezte leg elsöben a' Meg-Váltót Mefsiáfnak. (2.) Valamiképpen a' Pünköft InnepNapján az Apostolok vették a' Szent Lélek ajándékait, szintén ugy az ott lévő Afzszonyok-is. Valamiképpen az első keresztyény Ekklesiában a' Férfiak kozzül *Diaconusok* választatnak vala: szintén ugy az Afzszonyokból *Diákonisák* a' mint ez meg-tetzik az Apostoli *Actákból*. (3.) Ha a' Szent Irásban a' Férfiak az Ö Virtufokért, Hitekért, az Ur Jépusból ditseret nyertenek: szintén ugy az Afzszonyok-is: mert Mariáról mondotta ezt: hogy a' jobb részt választotta. Afzszonynak mondotta ezt-is, *Ob Afzszonyi állat nagy a' Te Hited*. Sőt Afzszonynak igérte azt: Hogy valahol, és valamig az Évangélium prédikáltatik az Ö jó tsele-

kedete-is hirdettetik, sőt ma-is fok Afzszonyoknak több gondjok vagyon az Isten Házára, a' Prófétákra, a' Lévitákra a' Kegyezségre a' munkás szzeretetre, mint sem fok Férfiaknak : El-hiszem hogy az Afzszonyi rend ezeket figyelmetesen, és jó szível halgatytya; de ne hogy a' Férfiui: Nemnek unalmat szerezzek a' mint szokták mondani, a' Fontot még egy kevéssel meg-szerzem. (4.) Valamiképpen az Apostolok az ő Levelekben a' Férfiakat közföntötték, úgy szintén az Afzszonyokat-is; sőt a' miképpen a' Szent Lukáts az Ő Irása szerint való Évangéliumát, és az *Actákat* egy Theofilus nevű Uri Embernek *dedicalta*, szintén úgy a' mi Urunk kedves Tanítványa a' Szent János Apostol-is az ő Második Levelét egy Uri Afzszonynak *dedicalta*, a' kit-is a' maga áldásával a' Levélnek elein ilyen idvezléssel közföntett: *Az Egyházi szolga a' választatott Afzszonynak, és az Ő Fiának, kiket én valóba szzeretek. st. st. st.* Melly-is az én mostani bezélgetésemnek Matériája.

F E L T É T E L.

Summa szerént a' Fel-olvasztatott Szent Igékben bé foglaltatik a' Szent János Apostol Levelének *dedicatioja*, és egy Méltóságos Keresztyén, és kegyes, Uri Afzszonyhoz, és annak Uri Familiájához irt Apostoli Közföntése, áldása, és Idvezlése, a' végre: hogy ezzel az Igaz Hitben, meg-erősítessék, és az Éretnekségek ellen meg-öriztessék.

R É S Z E K'

Szent Textusunknak első Részében vadnak a' Személyek t. i. a' ki közfönt, és azok a' kiket közfönt. A' Második Részben elő adatik a' közföntésnek *Formula*, és az áldásnak *Authora*.

A J Á N L Á S.

Minekokaért valaki kíván részesülni az Apostoli Áldásban, és a' Szent Háromság kegyelmében, irgal-mában, és békségében, illendő léfzsen, hogy egy kevésé figyelmetes halgatásával, és békeféses türeit-vel az Én erőtelenségemet fel-fegillye.

ELSŐ RÉSZNEK MAGYARÁ- ZATYTYA.

(A.) A köfzöntő személy: az *Egybázi Szólga*, a' kiis az eredet ízerint való nyelven *Presbiter*nek neveztetik. Ki légyen pedig ez a' köfzöntő Egyházi Szolga avagy *Presbiter*? és így ezen Levélnek Írója? abban a' Régi Keresztény Atyák egy-máfsal nem egyezte-
nek meg. *Irénius* Régi Tudós ezen Levélnek a' tize-
dik versit czítálja a' maga könyvében, a' melyet irt az Eretnekségek ellen, az holott ezen Levelet minden kételkedés nélkül: a' Szent János Apostolnak tulajdoni-
tya. De *Eusebius*, és *Hyeronimus* azt tagadták; *Hyeronimus* azt állította: Hogy Éféfusbán két János vólt, és maga mind a' kettőnek koporsóját látta, az egyik vólt Szent János Apostolé; a' másik pedig *Presbiter* Jánosé a' ki írta ezt a' Levelet, *Clemens* pedig többet mondott: Hogy a' miképpen *Timotheus* Sz: Pál Apostoltól Püs-pökké tétetett Éféfusbán, a' Pogányokból keresztények-ké lett Tanítványok számára; ugy ez a' *Presbiter*, vagy Második János, a' Szent János Apostoltól ugyan ott

Püspökké rendeltetett a' Sidókból meg-tért kerefsz-nyeknek, Azt mondják tehát ezek hogy a' Szent János Apostoltól Püspökségre kenettetett *Presbiter* János írta ezt a' Levelet, és így a' közföntéftis. Visgályuk meg azért ebben a' sententziában lévőknek argumentumokat.

(1.) Eröfségek ez: Hogy ez az Iró, és köfzöntö személy, nem nevezi magát Apostolnak: hanem csak *Presbiter*nek: holott az Apostolok azt a' Titulust a' magok iráfaikból ki-hadni nem szokták hogy az ö I-ráfoknak nagyobb *authoritás*sok, és *Credentziáj*ok lenne. Jöllehet Szent Péter Apostolis a' maga Levelében a' *Presbiter*eket meg-fzöllitván, Magátis *Presbiter*nek nevezi, de nem a' Levélnek elein a' mint itt vagyon, azonban azt tselekedte nyájáfságból, mint a' Római *Imperátor*ok a' kik a' vitéz Hadi rendet *excomitate* meg-fzöllitván, Magokatis *Con-mile*seknek és *Commilito*knak szokták vala nevezni. *Felelet*- (1.) ez a' szó *Presbiter* a' Görögöknél a' mint a' Rómaiaknál a' *Senator*, a' melyet a' Fordító így tett ki, *Egyházi szolga* Méltóságnak és az Ecclésiában nagy hatalomnak neye vala, az honnan a' *Presbiter*ek *Episcopu*soknak is nevezettek, melyhez képest helyyesen nevezte magát a' Szent János Apostol *per excellentiam* *Presbiter*nek. (2.) Továbbá szokása ez a' Sz. János Apostolnak, mind a' maga iráfa szerint való Évangéliumában, mind pedig az első Levélben magát nem egyenesen nevezi, hanem csak *per circumlocutionem* a' mint ittis, és talám azt tselekedte a' jelen-lévő üldöztetésekért. (3.) Nem ok nélkül nevezi pedig magát az Apostol *Presbiter*nek; Mert ezzel azt akarta jelenteni: Hogy Ö immár Apostoli hivatalát el-végezte, és nintsen egyéb hátra, hanem hogy ö-is mint a' több *Presbiter*-

bíterek az eddig fundált kerefztény Ekklésiákra vigyázanak, és a' hamis Tudományoktól szorgalmatoson megőrizték.

(2.) Másodszor így *Argumentálódnak*: Sok kerefztény nemzetek ezeket a' János Leveleit a' mint a' Szent Péterét, és Judásét Szent Irás gyanánt bé nem vették, az honnan a' magok nyelvekre nem-is fordították. *Felelet.* Ez nem tsuda, mert az Irónak tulajdon nevit nem látták a' Levél elein; de minekutánna az ujj Testamentumi Szent Irások *Canonja post rigidum examen* rendben szedettedt, és ezen Levélbennis fel-találván, *notas Divinæ revelationis*, ez a' Levél-is a' Szent Irások közzé bé-véttedt, és a' kerefztény Ekklésiától ezen Levélnek ilyen Titulus *præfigáltatott: Szent János Apostolnak Catholica, vagy közönséges második Levele* és így azok a' Nemzetek-is ezen Levelet Szent Irás gyanánt bé-vették. (3.) Harmadtzór így okoskodnak: a' ki kerefzténynek szerette neveztedni, nehezen lehet hinni hogy magát az Apostoloknak ellenibe merte vóna tenni; ennek a' Levélnek pedig írója azon panaszolkodik. *Felelet.* Söt inkább nyilvánóságos az: hogy az akkori Eretnekek magokat az Ur Jéfus Apostolinak *opponálták*, kik is azért *Pseudo-Apostoloknak* hivattattak, Így tette ellenében magát Alexánder a' Szent Pálnak. 2. Tim. 4. v. 15. 1. Tim. 1. v. 20. Így a' Szent Péternek, és Judás Apostolnak is 2. Pét. 2. v. 10. Jud. v. 8. 11. 1. Kór. 8. Illyen *Antagonistája* vólt a' Szent János Apostolnak a' többi között Cerinthus nevü eretnek mint Kristus tagadó a' kit *Polycarpus* a' Szent János Apostol Tanítványa nevezni szokott: *Primogenitum Satanæ*. Ennek az Eretneknek egyenesen ellenében tette a' Szent János

Apostol a' maga írása szerint való Évangéliumát a' mint annak tsak az első Részéből-is világosan ki-tetzzik; sőt az Ekklesiái Históriát Író Régiek azt jegyzték meg: Hogy a' szent János Apostol midőn egy feredőben észre vette volna Cerintus Eretneknek ott léit, onnan kiugordott, ezt mondván: *Félek ne hogy itt véle együtt el-veszszek, és el-sülyedjek.* De mi szükség erről többet *disputálni*, midőn mind az Szent János Évangéliumának mind a' Titkos Könyvnek, mind ezen Levélnek egymáshoz hasonló *stilussa*, mind az első Levéltől való függése azt bizonyította: hogy ez a' Levélis a' Szent János Apostolé, és ugyan azon Szent Lélektől dictáltott, a' kitől a' Szent János több írásai. P. o. Vesd össze ezen Levélnek. 4. 5. 6. 7. Az első Levél második Részének 7. 11. úgy az első Levélnek, 3. 23. az 5dik Részének. 2. Presbiternek nevezi tehát magát az Apostol, mind az Ő idejére nézve, mert az Apostolok között tsak egyedül Ő maradt vala, életben, és a' tájban Vén vala u. m. kilentzvenhét Esztendő. Mind pedig az Ő Méltóságos tisztire nézve, mind Sz. Péter 1. Pét. 5. 1. nem azért pedig hogy Apostol nem lett volna, hanem alázatofságért ízelidségért, az Egyházi szolgákhoz való szoros kötelefségiért, a' kikkel Apostoli hatalmával nem akar vala bánni hanem tsak *ministerialiter*, vagy *Comministerialiter*,

(B.) Másodszor következnek a' személyek, a' kiket köszönt a' Szent János Apostol, t. i. *A' Választott Afzszony, és az Ő Fiái.* Itt némellyek a' *Választott Afzszonyon* értik az Ekklesiát, a' Keresztény Anyaszentegyházat, a' mely Választatottnak mondatik ki-válképpen-való módon, hogy lenne Istennek öröksége
1 Pét.

1. Pét. 2, 9. *Ti pedig Választott Nemzettség, Királyi Papság, és Szent Nép vagytok.* 1. Pét- 5. 13. *Köszönt Titeket a' Ti veletek együtt választatott Babilóniai Gyülekezet.* Továbbá *Afzszony*-nak-is nevezete alatt adatik elé az Ekklesia fok helyeken a' Szent Írásban, u, m. az Énekek Énekéről irt Könyvben, és a' negyven ötödik Söltárban nevezetesen pedig Jelen. 12. Az holott az *Afzszonyi állat*, az az; Az Ekklesia szaladott a' kigyó előtt a' puztában hogy legeltetnék a' Pogányoktól. Azonban ez az Afzszony az eredeti nyelven *Kürián*-nak neveztetik, az a' szó pedig az Áthénásbélicnél, és onnan a' Rómaiaknál a' *Küria* Gyülekezetet Ekklesiát tett, a' melyet nem nevezett ki a' Szent János az akkori üldözések miatt. *Felelet.* Ezek ugyan másutt a' Szent Írásban mind meg lehetnek, de a' kezünk alatt való Sz-Textusra nem illenek; *mind azért*, mert az Apostoli köszöntésekben, ez a' *frasis* nem *occurral* az Ekklesiáért: *Mind azért*, mert a' Szent János Apostol azt igéri, hogy el-megyén ehez az Afzszonyhoz, és az ő Fiaihoz, sőt az Ő Ötstsenek Fiait-is közönti azok nevével, 12. 13. az honnan következik: hogy ezen az Afzszonyon, *particularis* magános ínemélyt értett az Apostol, és nem közönséges Gyülekezetet.

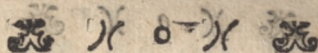
Ez a' Személy pedig a' Görög nyelvben neveztetik *εκλεκτη κορία*-nak *Electa Dóminának*, Választott Uri Afzszony-nak; a' mely névről úgy vélekednek némelyek: mintha ezen Uri Afzszony-nak tulajdon, és kereszt neve lett volna ez: *Electa*, A' minémü Nevek ezek-is: *Iusta*, vagy *Iustina* az az: Igaz Afzszony. *Kristina*, az az: Keresztény Afzszony. st.st. de ez az értelem meg-nem állhat mert ennek az Uri Afzszony-nak az Ötstse-is

Electának neveztetik *ψ. 13.* Mondatik hát ez az Uri Afzszony *Electának*, (1.) *per Excellentiam*, t. i. Méltósággal, Nemességgel, és Virtusokkal, Kegyességgel, és hivatalal igen jelesnek, *Lectissimának* sokak közzül, és fokak felett válogatának. (2.) Az Istentől az örök életre el-választatotnak, mivel a' Szent János a' szeretnek törvénye szerint így ítél vala erről az Uri Afzszonyról. Továbbá neveztetik ez a' választott személy *κυριακων Dominának* Ur Afzszonynak; mivel ez a' szó küriós annyit téfzen mint *Dominus*, a' mely titulus a' régiéknél igen nagynak tartatott (1.) Tisztességnek okáért, Nemes Familiából származott, Méltóságos Uri Embernek Felesége volt. (2) Az ő Gazdagságáért, nagy Udvaráért kiváltképpen pedig a' szegényekhez való jó téteményiért, és a' Hitnek tselédin való könyörületességiért, és munkás szeretetiért; főt ugy gondolom, hogy ez az Uri Afzszony a' Szent Jánosnak-is gazdálkodott, mint az Afzszonyi állatok a' mi Urunk Jépus Kristusnak, kivált az ő Felsége utazásiban. Ugy látzik pedig hogy ez az *Electa Domina* nagy Heroína Méltóságos Uri Mátroña, (1.) Sidó Nemzetből való volt, és nem Éfésusban, hanem másutt lakott. (2.) Hogy Özvegy volt mert a' Férjéről semmi emlékezet nintsen, nem-is közzöntetik. (3.) Hogy az Ekklesiában mintegy leg főbb volt, a' minémü Afzszonyok vóltanak az Apostolok idejében fokban, u. m. Mária. Róm. 16. *ψ. 6.* Julia. *ψ. 15.* Thabita, Tsel. 9. *ψ. 37.* Lydia. st. (4-) Minthogy pedig az akkori Eretnekek ennek a' Fő Afzszonynak kedvében kívánván esni, az ő Uri Familiáját dögleletes tudománnyal akarják vala *inficiálni*, ez az oka, hogy a' Szent János Apostol azt észre vévén ezen Uri Afzszonynak

ir

irta ezt az Levelet, a' melly-is az ő intéséből ki-tetz-
tzik v. 10. 11. *Ha valaki boxzátok menvén más tudomán-
mányt viszen, bé ne fogadjátok, és ne-is közönnyetek néki.*

De továbbá nem tsak az Uri Afzszonyt közön-
ti az Apostol, hanem az ő Familiáját-is, és Uri Fiait;
de nem minden Fiait a' mint ki-tetztzik a' negyedik
versből, hanem tsak azokat, a' kik igazán jártanak a'
parontsolat szerint, a' kiket az Apostol nem tsak maga
szeretett, hanem mind azok a' kik az Igafságot tudják,
és szeretik, nem egyébért pedig hanem a' mint a' ne-
gyedik versben mondja: mert igazán jártanak, az A-
postoli Tudománytól el-nem tántorodtanak, a' parontso-
latokban el-jártanak, és így a' Szent János Apostol sze-
rint tisztelték az Ő Uri Annyokat, és egymást szeret-
ték, 's betsülték, közönti tehát az Apostol azokat a'
Fiaikat. (1.) a' kik az Annyok nyomdokán járnak' és
a' kiket az Uri Anya az Isteni félelemben, és a' ke-
refztény igaz Vallásban fel-nevelt. (2.) A' kiket szere-
tett az Apostol az Isten szerint való szeretettel, az i-
gaz tudományért és engedelmességért. (3.) És mind
azok a' kik tudják az igafságot, az az: A' kik bé-vet-
ték, és vallyák az Ur Jépus Kristust, és az ő Évangé-
liumát valósággal, és tselekedettel, ilyen igafságnak
esméretiről vagyon emlékezet Sid. 10. v. 26. 1. Pét.
1. v. 22. (4.) A' kiket mind az Apostol, mind máfok
a' kik Éféfusbán, vagy máfutt esmériki vala az Uri Afz-
szony Familiáját. (5.) Az Igafságért az az: Az igaz
Tudományért, és a' szerint való kegyes életért, a'
mellyben még eddig az Fretnekségek között álhatato-
son meg-maradtanak. Effelől az igafság felől azt mon-
ja az Apostol; hogy *meg-marad mi bennünk az az: mán-*
den

den választott igaz Hívekben, a' kik a' Szent Léleknek ereje által mint valami *praesidium* által őriztetnek, hogy az Isten kegyelméből ki ne eszenek, és az Isten beszéde lakozzék ő benne 1. Ján. 2 v. 14. Továbbá azt mondja effelől az igafság felől: *Remélyük hogy velünk léfzen mind örökké*; az az: Attól minket semmi elnem szakaszthat, sem ebben az életben, sem a' következőben, mert az követi a' Hívöket mind örökké és Nemzetstsegről Nemzetstsegre, azokat, a' kik Lélek szerint járnak Ésa. 59. v. 21. Ebben-is irgalmaságot tselekedvén az Ur Isten ezer iziglen az ötöt szeretökkel; ezzel azért jelenti az Apostol azt-is, hogy az örökké való mag az Igafságnak beszéde bövséggel hirdettetet mindeneknek az Idvefségre, a' mely Idvefség örökké tarto. Ezekből arra tanittatunk: hogy minden Embereket szerefsünk; de kiváltképpen azokat, a' kik az igaz Vallást bé-vették, áthatatofon tartják, és a mi Hitünknek tselédi.

A' MÁSODIK RÉSZNEK MAGYARÁZATYA.

A' Választott Uri Afzfzonyt, és az ő Uri Fiait ekképpen Idvezli; a' Szent Apostol. *Légyen Ti Veletek kegyelem, Irgalmaság, és békefég az Atya Isten-től. st. st.* Szükség tehát beszélgetnünk Elsőben az áldásnak formulájáról; annak utánna pedig az áldásnak adójáról

(A)

(A) A' Régi Sidóknak Közföntéseknek formulája e' vala: *Békeféség Tinéktek*. Ezzel a' formulával közfönté a' mi Édes Idvezitőnk-is a' maga Tanítványit Luk. 24. v. 36. *Békeféség Tinéktek*. a' Tanítványoknak is e' parantsoltatott vólt hogy a' mely Házban bémennek annak békeféséget kívánnyanak. Az Apostoloknak pedig szokott formulájok ez vala: kegyelem néktek és békeféség, Istentől a' mi Atyántól, és az Ur Jé'sus Kristustól. Róm. 1. v. 7. Igy a' Szent Pál Apostol Levelének elein, másutt-is sőt Szent Péternél-is, Jakab Apostol pedig közfönetit ajánlya Jak. 1. v. 1. Judás Apostol-is: Az Irgalmafság, a' Békeféség, és a' Szeretet, bőségesen adafsék tinéktek Jud. v. 2. Szent János Apostol pedig a' harmadik Levelében Gájust így közfönti: Leg először azt kívánom, hogy jól legyen dolgod, és jó egélségben légy miképpen hogy a' Te Lelkednek jól legyen dolga. De Jelen: 1. v. 4. Igy közfönti a' hét Gyülekezeteket: Kegyelem néktek, és békeféség, st. st. A' mi Textufunkban pedig kíván Kegyelmet Irgalmafságot, és Békeféséget, úgy vagyon ugyan hogy a' hol ezek közzül tsak egyik említetik ott mind a' hármat bé-foglalja; a' hol pediglen mind a' három öfzve foglaltatik, jollehet egymástól keveset különböznek, mindazonáltal meg-lehet különböztetni egymástól, a' mint a' következőkből ki-tetztkik. A' Bóldog emlékezetü Luther Márton a' kegyelmet, és Békeféséget, így különböztette meg a' Galatziabéliekhez küldött Levelének első részére ki-adott irásában: *Gratia culpam, Pax pœnam aufert*, az az: Az Isteni kegyelem a' bünt el-törli, a' Békeféség pedig a' bűnnek büntetésít, mi pedig ezekről való elmélkedésünket így adjuk elé,

(1.) *Légyen Tiveletek Kegyelem*, ez azt téfzi mintha mondotta volna az Apostol: Immár el-következett való-fággal a' kegyelemnek Orzága, vagy a' Mennyeknek Orzága, a' melyben a' Kegyelem hirdettetik, és a' kegyelemnek beszéde bövségefen fáfaroltatik. El-törölte tett amaz O Testamentumbéli kemény szolgálatnak igája, nem kell immár az adófságról *Chirographumot* adni, nem kell senkinek a' *Iustitariusok*kal tartani, mintha tfelekedetekből kellenc idvezülni mert a' kegyelemnek Lelke ki-öntetett az ö ajándékira nézve a' Profétziák szerint böv mértékben, egy szoval *Gratia* kiáltatott minden adófsoknak, és szabadulás a' foglyoknak Ésa. 61. v. 1. Az Apostolis azért azt kívánnya hogy a' választot Afzszonynak, és az ö Fiainak mind ezekben a' jókban részek légyen.

(2.) Effelett azt kívánnya: *hogy légyen ö vellek Irgalmasság.* az az: A' Kegyelmes, és Irgalmas ISTEN, ne bányék vellek az ö büneikért a' maga szoros Igaf-sága szerint; hanem Könyörüljen rajtok az Ö Irgalmas-ságának foksága szerint, törölje-el minden álnokságokat, és Irgalmazzon-meg az UR ISTEN ö nékiek hogy az ö Felsege Birói Széke előtt igazaknak találtafsanak, a' Jé-sus Kristus tökéletes elég tételéért, és érdeméért. (3) Végezetre eztis hozzá téfzi: *Légyen Ti veletek Békefség* az az: Az Angyalok hir mondása szerint; Légyen Bé kefség, és jó akarat e' Földen az Emberekhez Luk. 2. v. 14. El érkezet immár az örök Békefségnek tanáttsa szerint a' Békefség szerző főt a' Bekefségnek fejedel-me az UR Jésus Kristus, a' ki az Atyát a' bünös Em-beri Nemzettel meg-békéltette, a' ki a' köz-falt el-ront-ván, békefséget szerzett a' Sidók, és Pogányok között,
 hogy

hogy immár ne lenne se Görög, sem Scitha, sem Barbarus; hanem mindenek egygyek lennének az Ur Jéhus Krisztusban Gal. 3. v. 28. A' Lelki esméretnek békesége, és tsendefsége immár meg-adatott a' mely félelem alatt vólt az ő Testamentumban; mert immár nem *parais* hanem *αρεσις* vagyon az az: Az Ur Jéhus Krisztus elég-tételiért a' bünöknek tellyefségben való botsánattyok. Az Isten Népét háborgatók a' Krisztus lábai alá tapodtattak, és valakik az Évangéliumnak elleniben vetették magokat, meg-rontattak. Ezek szerint a' Szent Apostol kívánsága ez, Terjedjen ki Tíreátok ezen békeség valósággal bőv mértékben; álgyon meg az Isten titeket az igaz tudományban való álhátatos meg-maradáással, őrizzen meg titeket minden tévelygésnek ereje ellen, ne hogy annak szelétől ide 's tova hányattassatok.

(B.) Mind ezeket az áldásokat pedig kívánja a' Szent Apostol a' Választott Ur Afzszonyinak, és az ő Fiainak (1.) *Az Atya Istentől*, a' ki a' Szent Háromságnak rendiben első Személy, a' ki örökké imálandó igaz Isten, Menynek, és Földnek Mindenható Teremtője Tsel. 4. v. 24. A' kiaz Ur Jéhus Krisztusnak természet szerint öröktől fogva való Atya, minékünk-is az Ur Jéhusban meg-engefzteltetett *Abbánk* az az: szerelmes Atyánk; mert ő Felsege a' Váltságnak titkában úgy gondoltatván mint Bíró, a' maga Foruma előtt az Ur Jéhus elég-tételéért minket meg-igazit, a' kitől mint világosságoknak Attyától származnak minden jó adományok, a' ki mint Mennyei Atya, ad jókat azoknak a' kik ő Tölle kérik Mat. 7. v. 11. A' ki úgy meg örzi az övét mint szemeinek fényét ettől az Atya Istentől kíván kegyelmet, Irgalmat, Békeséget, a' Szent Apostol. (2.)

De Továbbá kívánnya ezt: *Az Ur Jésus Kristusból az Atyának Fiától* mintha mondotta volna, Attól a' kinek köntöfe prémére ez iratott; *Királyoknak Királya, és Uraknak Ura.* Jelen. 19. v. 16. A' ki Jéfusnak nevezetett; mert ő szabadította meg az ő Népét minden bűneiből Mát. 1. v. 21. A' ki talált váltságának árrát a' bűnösökért, a' ki az Atyáknak meg ígértetett Mefsiás, A' ki a' mi Idvefségünk felöll az ő Attyának titkos tanátsát, és minden akarattyát ki-jelentette A' ki fel-kenetett Fő Profétává, 5. Mós. 18. v. 15. Fő Pappá. 'Sólt. 110. v. 4. Királya, 'Sólt. 2. v. 6. A' kiről neveztetünk miis Keresztényeknek. Tsel. 11. v. 26. A' ki az Atya Istennek természet szerint örökké való Fia Ján. 1. v. 14. 'Sid. 1. v. 2. 3. Róm. 8. v. 32. A' ki az Atya kebelének szerelme Ján. 1. v. 18. A' ki felöll maga az Atya ezt kiáltotta: *Ex az én Szerelmes Fiam! kiben Én meg engeszteltettem.* Mát. 3. v. 17. *Ötet balgafsátok* Mát. 17. v. 5. A' ki nekünk-is adott oly Méltóságot hogy Isten Fiaivá lennénk Ján. 1. v. 12. Gal. 3. v. 26. a' kinek Nevében áldattattak meg e' földnek minden Nemzetségi, Melyhez-képeft nem tsuda, hogy a' Szent János Apostol a' Választott Ur Afzszonynak, és az ő Fiainak ettől kíványa az áldást, avagy a' Kegyelmet, Irgalmasságot, és Békefséget.

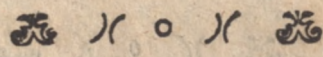
Végezetre a' maga Idvezléséhez hozzá téfzi a' Szent Apostol, és azt bé-rekefszti ezzel: *az Igazsággal, és szeretettel,* ezt a' szollásnak formáját a' Szent Iráft vizsgáló Tudófok külömb külömb-féle módon magyarázzák (1.) A' felylyebb meg-mondott Évangéliumi igazság, az Igaz Hit, az Isteni, és Felebaráti szeretettel légyen Tiveletek; és abban Napról napra öregbegygyetek az

If.

Istennek, és a' mi Urunk Jéfusnak esméreti által. 2. Pét. 1. v. 2. Mintha ezt mondotta volna; Nem lehettek a' Kegyelemnek st. részessi, hanem e' kettő által, t. i. Az Igafságnak esmérete, és a' Szeretetet által, a' mellyekről az első Levelében bőven szollot, és e' kettő egy mástól el-nem választathatik, a' mint a' *Theoria a' Praxistól*, mert a' Szeretetet az Igafság nélkül nem valóságos virtus: az Igafság-is és a' Hit a' Szeretet nélkül meg holt állat, a' mint szöll Szent Jakab Apostol ugy, hogy hi-jában ditsekedik valaki abban hogy ő hiszen, de mi légyen az Igafság még nem tudja a' mint a' Deákok szokták mondani *Theoria sine Praxi parit Atbeismum; Praxis sine Theoria Superstitionem* 1. Ján. 1. v. 4. 5. (2.) Másodszor. *Igafsággal, és Szeretettel*, az az: Valósággal, Tökéletességgel, és tselekedettel légyen Ti veletek a' kegyelem. st. Zak. 8. v. 8. Igaz és Isteni Szeretettel. (3.) *Igaxsággal, és szeretettel* az az: Az Ur Jéfus Krisztussal, a' kit az Apostol nevez Isten Fianak Igaxsággal és szeretettel, mert Ő az Atyának Igaz, és szerelmes Fia Ján. 1. v. 14. A' ki az Atyának minden tanátsát, és hozzánk való Szeretetét ki-jelentette (4.) *Igaxsággal és szeretettel*, az az: Az Atyának Igafságával, és a' Fiunak Szeretetével, mert az Atya mint Igaz Biró kíván a' bünöftől elég-tételt, a' Fiu pedig Szeretett minket adván magát váltságnak árrául érettünk, a' kik valánk ő ellenségi, és az Atya ezt az elég Tételt nekünk tulajdonította, az ő Szent Fiához való Szeretetiért, mintha mondotta volna: Ugy lészten tinéktek kegyelem, st. ha az Atyának igafságát a' Fiunak hozzátok való Szeretete *temperálja*, és ha érettetek az Isten Igafságának a' Fiu tökéletesen eleget téfzen, és így a' Jéfus Szeretetéért

azt néktek tulajdonította, mintha Timagatók tettetek volna eleget nékie. (5.) Én ugyan ezeket az értelme-
ket helyben hagyhatom mert nem ellenkeznek a' Ke-
refztény Vallásnak ágazatival, és a' Hitnek *analógiájá-
val*; mindazonáltal ha a' Szent Irás Stiluſsa fzerint a'
dolognak valóságát, a' Szent Apostolnak szokását, és it-
ten való tzélját megfontolom, ugy gondolom hogy ezen
szollásnak formáját: *az Igafsággal és fzeretettel* helyye-
fen lehet igy magyarázni: az Igafságnak, és fzeretetnek Lel-
kével, avagy világofabban: a' Szent Lélek Istennel, a'
ki a' Szent Háromságnak rendire nézve harmadik Sze-
méllye, a' mint ezt nyilván bizonyította a' Szent János
maga 1. Ján. 5. v. 7. Hárman vadnak a' kik bizonyásá-
got téfznek a' Mennyben. st. Mert a' Szent Lelket ma-
ga édes Idvezitök nevezte *Igafságnak Lelkének* Ján.
14. v. 17. 15. v. 26. 16. 13. 1. Ján. 2. v. 29. Azon-
ban a' Szent Lélek *Szeretetnek Lelke-is*, mert a' fze-
retet a' Szent Léleknek gyümöltse, a' Szent Pál Apostol-
bizonyosságának ereje fzerint Gal. 5. v. 22. ugy hogy a'
kiben nintsen a' Szent Lélek, nintsen abban igaz, és
valóságos fzeretet; hanem vagyön abban a' gyü-
lölségnek Lelke a' Sátán a' ki gyilkos volt eleitöl fogva, és az gyü-
lölség mint a' Testnek munkája által gyilkofságot kíván
az Emberekben munkálódni 1. Ján. 3. v. 23. 24. Az
honnán a' Szent Irásban a' Kegyelemnek ki-fafárlása fze-
rint a' Kegyelem, Irgalom, és Békefség, és a' több
Lelki ajándékok a' Szent Léleknek szoktak tulajdonitat-
ni. Ide való az-is hogy ezzel a' közöntéfnek formájá-
val a' Szent János Apostol másutt-is élt Jelen. 1. v. 4.
5. 6. Az holott a' hét Áſiai Gyülekezeteknek Kegyel-
met, és Békefséget kíván a' Szent Háromságtól, t. i.

Az

Az Atyától, a' hét Lelkektől, és a' Jésus Kristustól. Végezetre ez a' Magyarázat igen helyyefen illik, a' Sz. János Apostolnak ezen Levélben való tzéljára, és annak meg-erősítésére; a' mellyről-is most mingyárt bővebben beszélgetek.

ELSŐ ALKALMAZTATÁS

A' Szent Lélek által szólló Szent Jánosnak tzéljára.

Kerefztény Halgatók! Mind ezekből szemlélhettyük, és nyilván által láthattyuk a' Szent János Apostol böltsefésegít, a' ki a' maga köfzöntéfét-is tzéljához képeft formálta. Az Apostolnak ebben a' Levelében tzélja e' vala: hogy a' válafztott Uri Afzszonyt; az ő Fiaival egygyütt az akkori Eretnekek ellen *muniálja* és *praeservatívával* éltefe, a' mint meg tertzik a' 7dik. és 11dik versfekből. Ezek az Eretnekek völtanak a' *Judaizánsok* és a' *Gentilizáns, Gnofficusok*, a' kik vífsza élnek vala az Ujj Testamentumi szabadsággal a' magok kívánságokra, és ha szájjal vallyák vala-is, de tselekedettel tagadták az Ur Jésus Kristus Testben-való meg-jelenéfit a' mint e' meg tertzik a' hetedik versből. Ezek ellen kíván a' Szent Apostol (1.) *Kegyelmet*, mert a' kegyelem nélkül lehetetlen a' Hirben meg állani, és abban hajó törést nem szenvedni (2.) Kíván *Irgalmafságot*, Minthogy a' Hívek-is vétek nélkül nem élnek, főt minden napon nem tsak hétzer hanem hetvenhétzer-is megesnek aztj kívánnya tehát ne hogy a' bünt gyüölő Isten, az ő büneikért reájok botsáfsa a' tévelygésnek erejit. (3.) Kíván *Békefséget*, az az: A' Lelki esméret.

retnek tsendefségét a' habozás ellen, a' meg ismért Igafságban való meg-nyugovást, hogy az idegen Tudományoknak szelétől ide 's tova ne hanyattáfsanak (4.) Mind ezeket kívánnya attól a' ki mint Mindenható mind azokat meg adhattya, u. m. a' Szent, Háromságtól az Atyától, Fiutól, főt a' Szent Lélektől mint Igafságnak Lelkétől a' ki vezérelheti őket, és meg-tarthattya az Igafságban, és mint szeretetnek Lelkétől, a' ki az Istenhez, és egymáshoz való szeretetnek tüztét fel-gerjesztheti, élésztheti; mert a' szeretet nélkül az Igafság, és a' Hit meg nem álhatnak; melyhez-képeft a' Szent Apostol a' mi Textusunkban igen böltsen, foglalta egyben az Igafságot, és a' szeretet, mert az Igafságnak esméreti által, és az Atyafiui szeretet által az Istennek jó téteménye mi reánk és minden Hivekre ki-árad; és naponként öregbedik.

MÁSODIK ALKALMAZTATÁS.

Az] Igaz Hitben [való álhatatos Meg-erősödésre.

Mindezekből, a' mellyeket eddig beszélgettem, fok drága Igazságok és meg jegyzésre méltó Tanúságok folynának, és *per Legitimam Consequentiam* minden erőltetés nélkül Következnének, de hogy unalmat ne ferezzenek tsak keveset említek aztis rövideden: (1) *A' bünös Embernek nintsen semmi dologra olyan nagy szüksége mint az Idvesféges Kegyelemre, Irgalmasságra, és Békességre.* Ez Következik a' Szent János Apostol áldásából a' ki egyebet nem kíván a' választott Uri Afzszonynak, és az Ő Uri Fiainak; hanem tsak ezeket.

Bi-

Bizony az Embernek fok kívántatik, fok jokra vagy onszüksége, ezek tsak femmika' Kegyelemhez Irgalmafsághoz, és Békefséghez képeft; mert ha Kegyelem vagy on, ugy az Iften a' *vicaria satisfactot acceptálja* ingyen Kegyelemből, Ha Irgalmafság vagy on, az Iften Irgalmas léfzen, és Könyörülő a' bünös Emberen, és nem bánik véle az ö bünei szerint. Ha Békefség vagy on, az Isten nem haragfzik az Emberre a' Lelki efméretis tsendes, és nem háborgattya az Embert.

(II.) *Mindexeknek az Idvefséges meg-betsülbetet len drága jóknak egyedül való fő szerző oka, kut feje, és adója tsak a' Szent Háromságban lévő három ISTENI Személy: t. i. az Atya, az Atyának Fia, az Igafságnak, és szeretetnek Lelke.* Ezt bizonyittya a' Szent János Apostol, a' ki ezeket nem máftól kívánnya; hanem tsak a' Szent Hárómságtól. Innen pedig következik ezis: Hogy a' ki nem hífti, és vallya, a' Szent Hárómságban az Atyát, a' Fiút, és a' Szent Lelket, örök Igaz, egyenlő ISTENI Személyeknek; annak femni forfa és réfze nem léfzen az Idvefséges Kegyelemben, Irgalmafságban, és békefségben; hanem az Iftennek haragjamarad rajta, a' mely ég az alsó Pokoliglan meg olthatatlan tüzzel.

(III.) *A' Tévelygő Tudományok, és az Eretnefségek ellen nintsen erőfseb Munitio, Artileria, nintsen hafznofabb Medica præfcriptio, mint a' tellyes Sz. Háromságnak Idvefséges Kegyelme, Irgalmafsága, és Békefsége,* Bizonyság erre a' Szent János Apostol, a' ki félti vala a' válafztott Afzfzonyt, és az ö Uri Fiait az Eretnekek tévelygő Tudományoktól; annak pedig el-távoztatására nem kíván egyebet, hanem azt a' hármat, a' mi Szent

Tex-

Textufunk fzerint: Mert ez a' Kegyelem meg örzi az Embert a' Hittől való el-fzakadástól, ez fzeréz *Confir-mátiot, és perseverantiát* az Igaz Hitben. Az Irgalma-fág nem engedi; hogy az Isten a' bünért az Emberre botsáfsa a' tévelygésnek erejít. A' Békefség meg-oltalmazza a' Lelki ifméretet a' háborgástól, habozástól, ne hogy a' Tudománynak akármely fzelétől ide, 's tova hányattasék, a' világi hafzontalan ditsöfségnek ígérétől, és a' meg-ifmért igaz Hitben való álhatatos megmaradáfért el-vegezett, és ki mondott kemény fenyegetéfektől.

(IV.) *Az Egybáxi fzolgának, a' mint az O Testamentumban ugy fzingtén az uj-ban-is tífzte, és hivatala-az: Hogy az egéfsz Népet köfzöntse, Idvezlye, és álgya; de nevezetefen az Igaz Hitnek tselédeit, kivált az Hitben gyengélkedöket, és az Eretnekektől oftromoltattakat. Ezt tselekefszi a' Szent János az ö Apostoli Idvezlésében, mellyet meg-határoz és le-fzoritt tsak az igaz Hitnek tselédeire, t. i. A' Választott Uri Afzszonyra, és az ö Uri Fiaira; a' kik közzül forgolódnak vala a' Pseudo-Apostolok a' Judaizáns, és Gentilizáns Eretnekek, hogy öket meg-mételyefíttsék az ö dögleletes Tudományokkal, de a' Szent János meg-parontsolá nékiek: Hogy azokat bé ne fogadják, neis köfzöntsék.*

HARMAD. ALKALMAZTATÁS

A' Kegyelesség fzerint való Keresztény hivatalunknak, és Tífsztünknek követéfsére, és álhatatos gyakorlására.

(I.) Ha mind ezek így vadnak, a' mint hogy
bi-

bizonyosan ugy-is vadnak, kell-é bűnös Ember az Idveséses Kegyelem? Hogy ne kellene, hiszem azt mondja a' Koronás Próféta *Gratia prævita* az az: Drágább a' Kegyelem az életnél. Kell-é Idveséses Irgalmasság? Hogy ne kellene, mert ha az Isten nem könyörül rajtad, és a' Te bűneidnek irgalmas nem léfzen; meg kell halnod bűneidben, és bűneidért mind örökké. Kell-é az Istenel, és Lelked esméretével való békeféség? Hogy ne kellene mert különbben az Isten és, a' *Conscientiád* vádoló ellenségid léfznek az Ur Jéfus nem testál néked Békeféséget mint a' maga Tanítványinak Ján. 14. az Isten pedig táborba fzáll ellened, és Te oh nyavalyás Ember egéfzen oda léfzefsz.

(2.) Ha kell az Idveséses Kegyelem Irgalmasság, és Békeféség azért fe Magadhoz, sem semmi teremtet állathoz ne folyamodjál; mert meg tsalod magadot hanem meg tagadván magadot, nagy alázatofssággal, de igaz hitbéli bizodalommal, és élő reménféséggel folyamodjál a' Szent Háromság Királyi fzésékéhez, és meg-nyered, mert ez egyedül azoknak az ajándékoknak kutfeje, fzerzője, adója. Ennek felette ha a' Szent János áldására méltónak akarod magadot tenni kövefésed, nevezetefsen Uri Afzszonyaságok, és Uri Fiak, kövefésétek a' Szent János Apostol válafztott Uri Afzszonyának, és Uri Fiainak jó példájokat; mutafésátok meg a' Ti Istentől való válafztatáfstokat a' Ti Hitetekből; a' Ti Hiteteket pedig annak gyümöltseiből, a' Szent Jakab Apostol paron-tsolatlya fzerint.

(4.) Ha ezeket meg nyerted, örüly és örven-dezz az Urban, mint Te Meg-Tartódban, örizd meg ezeket az ajándékokat mint a' Te Lelkedet, és fze-

idnek fényét, és leg drágább kintседet zárjad bé a' Te szivednek ládájában; mert ezeknek ki-mondhatatlan haznát fogod venni a' tévelygéfektől léjendő kisérteteidben, mert a' kegyelem Tégedet *conservál* az igaz Hitben, ad néked abban *perseverantiát*; az Irgalmasság nem botsáttya Te reád a' tévelygésnek erejét, a' békeféség mególtalmaz a' Lelki esmérетnek hánykodásától: tsak hogy, *qui stat videat ne cadat*, az az: Ha a' Kegyelemben vagy vigyázz hogy abból ki ne esél a' kisértetekben, hanem; szüntelenül, fohászkođjál, az Uri Imádság szerint: *Ne vigy engemet a' kisértetben, de szabadíts meg st.*

(X.) Ha az Egyházi szolgálának tisztiben 's kötelességében jár hogy az Istennek Népét a' Jéhovának Nevében áldja, Idvezlye, köszöntse; Én-is az Én Uram Jésus Kristusomnak leg kisebb méltatlan de rendesen hivattatott Egyházi Szolgája lévén; áldalak Tégedet szomoruságra hivatott keresztény Halotti Gyülekezet a' Szent János Apostol áldásával ekképpen; *Légyen tinéktek Kegyelem, Irgalmasság, és Békeféség az Atya Istentől, az Ur Jésus Kristustól az Atyának Fiától az Igasságnak és szeretetnek Szent Lelkével.*

NEGYED. ALKALMAZTATÁS

A' Mostani szomorú, de igen nevezetes Alkalmatosságra.

Szomoruságra hivatott Keresztény Halotti Gyülekezet? ugy tetztzik Nékem, hogy Ti veletek eléggé meg ismértettem a' Szent János Apostol *Választatott Ur Afészonyát*; nintsen immár egyéb hátra, hanem hogy annak éppen hasonló *Párját* keressem, ha fel-találhatnám
Ti

Ti köztetek: óh vajha haz élők között láthatnám, mint régen fokszor e' drága Templomban, de azok közt meg nem találhatván, fordítom Szemeimet ama *Doloris Castrum-ra* a' szomorú gyászok helyére, és imé ott meg találám. A' ki-is nem más, hanem az ö Lelkére nézve idvezült; drága Uri Testére nézve ama gyászos Koporsóban bé zároltatot, és ott tsendesen aluvó Néhai Méltóságos füzületett GRÓFF, és L. Báronissa M. Németi GYULAI KATA UR ASZSZONY Ö Nagysága, a' Néhai áldott emlékezetü L. B. Gubernialis, Actualis, Confiliarius, Borberekí Al-Vintzi Gábor Ur Ö Nagysága elmaradott Árva Özvegye, az Isten Házának nevezetes Dajkája: a' kire-is valósággal illenek mind azok a' dicséretetek, a' melyek a' Szent János választat Ur Aszszonyáróla' Magyarázatban elmondattak, és igy méltán nevezhetem Én Ezt-is: *Választatott Uri Aszszonynak,*

Ugyan-is a' mi Uri Aszszonyunk *Választatott volt.* (1.) *per excellentiam,* az az: *Lectissima,* fokak közzül ki Válogattatott, az Ö Nemességéért Méltóságáért, és jeles Virtusáért, Minden Virtusoknak kut feje szülő- Anyja, az Igaz Hittel el-válthatatlanul egyben köttetet tisztá Szeretet, a' mely az egész Törvénynek Sumája. *Szerette Istenét,* az Isten Beszédit, az Isten Törvényt, Szerette az Isten Házát, és ott tisztelte Ö Felségit Szent, és hangos éneklésekkel, buzgo fohászokodásokkal, a' Szent Igének figyelmetes halgatásával, az Uri Szent Vatsorával való éléssel, főt Lévitát-is tartván, a' maga Házát mint a' Szent János Ur Aszszonya, Templommá Isten Házává tette, Szerette az Isten Szolgait, a' Papokat Prófétákat, és azoknak Fiait, *Szerette továbbá minden Felebaráttját,* az ügye fogyott szegé-

nyeket; de kiváltképpen szerette az ö Uri Fiát, szerette minden Uri Attyafiait de kivált Uri Testvéreit, és azoknak Uri tsemetéjeket, kik közzül egygyet mintegy maga Fiává fogadott vala, és nem különben mint az Édes Anya nevelte, táplálta, ruházta és tanította. Gyakor izben kivált a' Sátoros Szent Innepekben Uri Attyafiait magához gyűjtette, fokáig el nem botsátotta: és mindenkor vélek egygyütt lenni kívánta volna, maga-is Azokat fokszor meg látogatván.

Ezen *Cardinalis Virtusból* származtanak más virtufok-is t. i. A' *Kegyelmetség*, mely szerént könnyen meg engedett az ö ellene vétkezteknek. A' *Könyörületesség*, mellyet ki-mutatott Tiszteihez, Tselédihez, Jobbágyihoz, Sellérihez, és a' szükölködő Szegényekhez. A' *Békeség*, és *Békeséges türés*, a' melyet mindenekhez és mindeneken szeretett, és gyakorlott, szorgalmatoson el távoztatván a' békételenséget, zuglódást, keménységet, és versengéseket, A' *Fortitudo*, *Magnanimitas*, A' *bátor sziv* mert talpára esett vólt, a' maga árnyékától meg nem ijedet; a' mit magában feltett böltsen ferényen, és bátron véghez-is vitte. Ez a' bátor sziv tselekedte; hogy mérészelt a' *Felséges Udvár* előtt meg jelenni, a' mellyel oly *Respectust* szerzet magának, hogy a' Néhai Mélt. Uri Férjének Gubernialis Actualis *Consiliárius*ságot nem tsak nyert hanem ezt magával Haza-is hozta. A' *Constantia*, az áthatatofság mert a' kiket egyfzer meg kedvellet, és méltóztatot Gráziájában venni, azokat, ha mások vádolták-is mind végig meg nem vetette, hanem szerette; és óltalmazta. Mind ezeket bé fejezi a' *Sapientia*, a' Böltsétség, ezt bizonyította, mind a' maga Uri Háza bajos dolgainak szép

szép rendel való folytatása, mind másoknak oktatása, utasítása, és bölts tanácsok adása.

(2-) Továbbá *Választatot* volt a' mi *Dominánk*, mint a' Szent Jánosé az Istentől az örök Életre, mert jöllehet tanátsofsi az Istennek nem voltunk, mindazáltal szabad ugy itélnünk *secundum Juditium charitatis* mert a' jó Fát meg lehet esmérni az ö gyümöltseiből, ugy az el-választást-is az igaz Hitből, és a' jó tselekedetekből mert a' kiben vagyon tiszta, és Szent Szeretet, vagyon abban Idvezítő Igaz Hit-is, a' mely igazság gyanánt tulajdonitatik a' Hivöknék: a' mi *Dominánkban* pedig: a' mint felyeb meg jegyzetem volt, ez a' keresztényhez illő szeretet fel találtatot, Igaz Hiten volt; tehát Istentől el-választatot az örök életre ingyen kegyelemből az Ur Jépus Kristusban, az ö igaz Hitéről Vallást-is tett minden Esztendőben hatztor az Uri Szent Vatsorának vételekor, midön az Apostoli Hitnek *Formáját* a' közönséges Gyülésben elmondotta, és az Ur Jépus szolgája által fel-tett rendszert való három kérdésekre halhatós szóval ezt felelte; *En hiszem, és vallom.*

De effelett a' mint a' Szent János *Választot* Afzszonya *Domina* volt a' Görög Igének ereje szerint, ugy a' mi *Választott* Afzszonyunk-is a' mely titulus régen ritka Afzszonynak adattatot, (1.) Elsőben mert régi Nemességgel tündöklő Méltóságos Uri Familiából származot, és Nevezetes Méltóságos Uri Férfiúnak Felesége volt. Mert ugyan-is Édes *Nemző Ur Attya* volt ama *Martialis Nagy Heros* a' Néhai Méltós: született GRÖFF *Campi Marschal Generális* M. Németi GYULAI ISTVÁN UR. *Cujus Memoria sit in æterna benedictione.*

A'

A' kinek emlékezete légyen mindenkoron áldott. *Édes szülő Ur Afzszony Anyya* pedig vólt, ama kegyefséggel, és fzemérmetséggyel rogyogó Méltós. Lofontzi BÁNFFI JULIA UR Afzszony, a' Néhai Mélt, Lofontzi BÁNFFI PÁL UR kedves Leánya, Ezektol vévén eredetét a' Szent Keresztségnek *Sacramentuma* által az Isten Kegyelembéli szövetségében bé plántáltatott és az Anyaszentegyház kebelében *in-matriculáltatot*, és nevedekvén Lelkében, Testében, Isten, és Emberek előtt való kedvességben. Mélt. Uri Szüleitől neveltetett az Isteni félelemben a' Keresztény Vallásban az Igaz Hitben, Idvésséges Tudományban, a' kegyefségben, és jó erköltsekben.

Minekutánna pedig Mélt. Ur Afzszony Anyya az Urban bóldogul el alutt vólna, Mélt. Uri Attyafiai-nál nevedekdett, és végre a' Néhai Mélt. L. B. Győrö Monostori Kemény Sámuel Ur Ö Nagysága Uri Udvarában rartatott vólna, ott tanult szorgalmatos Szent Biblia olvasást, szüntelen való könyörgést, és Prédiká-tziók halgatását, és különösön Nagy Gazdaszszonyságot; az honnan *Emarítáltatott-is* amaz Bölts ambulatoria Bibliothecának, a' Néhai Mélt. L. B. Confiliarius Borberekí Al-Vintzi Gábor Urnak' a' kinek Udvarából mint egy Trójai Lóból fok Bölts nagy Hérofok jöttek ki.

A' Szent Házaságban pedig félvén az Istent, és szeretvén egymást, az Istentől meg áldattattak fok testi, és Lelki jókkal és jeles Uri magzatokkal, a' kik egy-nyen kívül mind el-multanak, és Én-is Egynek t. i. *Franciscus Stephanus*nak egy Halotti Prédiká-tzióval annak idejében Parentáltam. Ki-mulván pedig e' világból a' Mélt. Afzszony Uri Férje, mint hóltig Árva Öz-
vegy-

vegységben élt, minden dolgait és Uri Udvarát böltsen, és tsendesen folytatta, egyetlen egy Uri Fiát az Idvefséges, és Tisztsefséges Isteni, és Emberi Tudományokban, és a' jó erköltsökben nevelte, 's neveltette *characteréhez* illendő *Promótziokkal* ékesítette, és mint Nagy Anya a' Magyar Izraelben, Mélt. Uri Attyafiaival, és Testvéreivel ritka Atyafiui szeretetnek szüntelen való gyakorlásában élvén; az El-múlt Esztendőnek Szent Mihály nevü Havában meg kezdett betegesedni, és fok nehéz nyavallyák *Cholica*, és hideg lelésektől ostromoltatván, és maga Martiusban léjendő világból való ki-mulását meg jövendölvén, szépen el-rendelte maga Uri Házát, N. Enyeden léjendő Temettetését a' *Templomban*, az Anyai Lineán régen kézzítettett *Bánfiána Kriptában*, az halotti Actorokról-is *Testamentaria dispositiót* tévén; Azután pedig fok szép beszélgetések, és különös *devotioi* között, ép elmével, és végig szóló nyelvel, rend kívül való tsendeségben Lelkét megadá édes Jéhusának, Életének mintegy ötven-hetedik Esztendejében, ezen folyó MDCCLXXI-dik Esztendő Martius Nevü Havának, 5-dik napján Éjféltájban; A' Méltóságos Testvére GRÓFF GYULAI JO'SÉF UR, és Mélt. egyetlen egy Uri Fia, és két Mélt. Uri Özvegy Bánfi Leányok, Ifju Afzszonyságok *presentiájokban*, és ölkben, hagyván maga után mind ezeknek, és másoknak el-felejtethetlen szomorúságot, és Gyáft.

(2.) *Uri Afzszony volt Másodszor a' mi Néhai Dominánk*, mert az Ur Isten Néhai Mélt. Uri Férjével meg áldotta volt szép jószággal, és Gazdagsággal, maga-is mint nagy *Oeconoma*, serény Gazdaszszonyfokat *acquirált*, mindene elég volt, senkire nem szorult,

rult, főt másoknak-is eleget adott, és így a' maga Édes Örökösinek nem hagyott nyakában, mint fokban másfok örökségül *Passivum debitumokat* a' le fizetéfre.

(3.) *Uri Afzszony* volt harmadtzor a' mi *Lectissima Dominánk* a' maga nagy Udvaráért; Tiszteieért, külső belső fok tselédiért, Jobbágyiért, 'Selleireiért, és más több Clienseiért, a' kikiről illendő gondot vifelt, mindeneket böltsen, tsendefen, *frepitus* nélkül igazgattott.

(4.) *Uri Afzszony* volt. Negyedfzer a' mi *Lectissima Dominánk* mint a' Szent Jánosé, a' jól tételre szélefen ki nyilt kezeiért, szegényekkel közlött jó tétémenyiért, kivált a' Hitnek Tselédeivel, a' Papokkal, Prófétákkal, és a' Lévitákkal, és az Isten Házával gyakorlott munkás szeretetiért; a' Bogáti Ref. Templomot-is kész vala egyedül a' maga költségével *restauráltatni*, hogy ha nem *impediáltatot* volna. Minthogy pedig mind ezek valósággal így vadnak, következik immár a' mit mondtam: *Hogy a' mi Lectissima Dominánk éppen Párja volt a' Szent János Apostol Választat Afzszonyának*, és ezen okért vettem volt fel a' mostani tanítáfra, a' meg magyarázott Szent Textust; Tehát méltó volt Ő is ezen Szent János áldására: *Kegyelem, Irgalmasság, és Békefég légyen a' Választatott Afzszonynak, és az ő Uri Fiainak. st.*

De talám azt mondjátok Keresztyén Halgatok: Illet ez az Áldás a' Szent János Afzszonyára mert az élt; de nem illik a' mi *Dominánkra*, mert az nintsen az élők között *Felelet*. Én pedig azt mondom, mostis igen illik ez az áldás, a' következő okokra nézve. (1.) Mivel Én ugy szemlélem, és gondolom a' mi *Dominán-*

nánkat, mintha élne, és én beteg ágya előtt álván, a' mely Házban ez előtt gyakran ízoktam volt meg jenni, most ezen Szent János áldásával butszuznám el. (1.) Ha el költözött-is mi közüllünk, *non tamen habet Consummatam Glorificationem*; mert még tsak Lelkére nézve ditsöitetet meg, és így hátra vagyon az Urban el alutt Uri Testének, és egész Személyének meg-ditsöitetése: Én azért méltán kívánhatom a' Szent János áldását, mert valamiképpen Lelke meg ditsöitetet az Isten Kegyelmének, Irgalmasságának, és véle kötött Békefiségének ereje által: ugy Teste-is és Felmélye az utolsó napon ezeknek erejek által ditsöitetik meg; melyhezképest erre nézve helyyefen kívánhatom Én a' mi *Dominánknak*. Hogy légyen Ő Néki Fel-támadandó Testére nézve-is a' Szent Háromságtól Kegyelem, Irgalmasság, és békefiség. (2.) De ha valakinek ez a' Felelet sem tetztzik, azt nem tagadhattya: hogy a' Szent János nem tsak a' Választot Afzszonyt, hanem az ő Uri Fiait-is hasonloképpen és azon áldással idvezlette; melyhezképest a' meg magyarázott Szent Textus igen-is illik a' mostani alkalmatosságra; mert a' mi választott Uri Afzszonyunknak-is vagyon Istennek hálá az élők feregében még egyetlen egy Uri Fia.

(A.) Méltóságos L. B. Borberek ALVINTZI GÁBOR URFI? a' mi Választott Uri Afzszonyunknak el-maradott Edes, és Drágá Fia, Hazánknak, és abban az Isten Házának Nagyságos reménsége, Nékem Jó Patronusom. Imé a' Te Ur Afzszony Anyád el-alutt, és immár el záratott tölled, a' ki szeretet Tégedet mind Haláláig, főt halála előtt-is nem sokkal így ízölitot meg: Édes Fiam? Édes Fiam? Ha azért Te-is szeretted, le-

hetetlen, hogy ne sirj, mert a' kit szeretünk ha el válik mi tőlünk, azt meg sirattyuk; azért mondják vala a' Sidók, midön Urunk Jésus Lázárt, a' maga meg holt Baráttját sirattya vala: *Imé! mely igen szereti vala ötet.* Továbbá Ha Ágoston Doctor, midön Édes Anyja szemeit bé fogta, a' firáftól magát meg nem tartóztathatta; mivel fok jóra tanította, és intette vala az ő kedves Fiát: Hát magad nem siratnád-é Édes Afzszony Anyádat? A' kinek halálozó vóltát tulajdon Szemeiddel láttad, a' ki Tégedet nem tsak fájdalommal hozott e' világra, hanem kegyesen táplált, nevelt az Isteni félelemben, az Idveséges, Szent, és tisztességes Tudományokban, a' kereztényi virtusokban a' N. Ényedi Ref. Nemes Collegiumban, az hol mind egészséges, mind beteg korodban gyakran meg látogatott, nyavalyáidban orvafoltatot; és Collégiumbéli *Cursusodot* el-végezvé, *characteredhez* illendő *Promotxioidnak* ki munkálódásában semmit el nem mulatott, semmi költségének, és fáradságának nem kedvezett, hogy annak idejében mind Édes Hazádnak mind az Isten Házának, mind Mélt Uri Familiádnak Oszlópa lehetnél. *Ito igitur ad planctus?* Sirj hát, és szomorkodjál.

Mélt. L. B. URFI a' tegnapi napon Kereft Neved az az: GÁBOR Napja vólt, a' melyet-is Édes Afzszony Anyád Életében, fok Uri vendégekkel, vig Mu'sika zengések között *celebráltál*; de soha ilyen szomorú GÁBOR Napot nem értél, és töltöttél: oh? soha ne-is érij ne-is tölts illy keferüséggel. Ezt a' Napot még a' Termézet-is fekete Hóldal meg bélyegezvé, meg ujitotta Martius 5-dik Napján esett bánatidat. Az *Emblematicus stilus* szerint, *in statu domestico,*

a' Nap az Atya, a' kinek sugárrival fénylik a' Hóld t. i. az Anya', és az apró Tsillagok, t. i. a' magzatok, A' Ti Házatok Egéről el enyészett a' Nap, Meg feketedett a' Hóld, meg ujtván Uri Atyáért ez előtt történt férelmidet, az apró Tsillag Testvéreid mind le hullottanak, tsak egyedül maradtál mint a' meg fzedett szőlő, és takarodás után a' torló. *Ito igitur ad planctus?* Sirj hát, és zokogj. Mikor Édes Uri Atyád el vált Tölled rövid *Tbrenust* fíralmas Éneket adott szájadban, a' mely ez: *Árvává lettem Atya nélkül, és az Én Édes Aszszony Anyám olyan mintegy Özvegy.* De imé a' Te Édes Aszszony Anyád a' fíralmas Éneket meg-bővítette ekképpen: *Árva vagyok nem tsak Atya, hanem édes Anya nélkül; el-esett az én Fejemnek mind a' két ékes koronája, Jaj? Jaj? Jaj? énnékem, Ito igitur ad planctus?* Sirj tehát, és Jajgafs mert el felejtethetlen a' fzmoruság.

Sed jam satis litatum est doloribus, vége vagyon a' bánatra indító okoknak; hanem immár balsamum olaj kell a' férelmes Léleknek bé kötözésére. A' meg febesitet szarvas siet a' hideg kut före: mennyel Mélt. L. B. URFI az Isten beszédének élő forrásira, mert még nem apadtanak onnan ki a' Vigasztalásoknak patakjai. Vigasztalhatod pedig magadot azzal. (1.) Hogy a' Te Édes Aszszony Anyád a' Szent János Apostol választott Ur Aszszonyának éppen a' Párja vólt, és így a' Szent János áldása szerint el nyerte az Atya, Fiu, Szent Lélek Ur Istennek Kegyelmét, Irgalmasságát és Békefségit; a' mely onnan-is meg tétztzik, hogy ép elmével mint hóltig szóló nyelvel, bölts rendelés és gyakor buzgó Fohászokodási után, szép tsendefen ked-

ves Attyafia ölében le hajtván fejét minden vonaglás nélkül, meg adá a' maga Lelkét az Ö Édes Meg Váltójának; és a' mint Lelke meg ditsöitetett, ugy Tette is és egész fzemélye az utolsó napon meg fog ditsöitetni, és az ö emlékezete itt e' földön mindenkor áldott léfzen. Szokták az Emberek példabeszédben azt mondani: *Böldög Fiu az, a' kinek az Attya, és az Anya el-kárbozik*, En pedig azokkal nem tartom, jól tudván; hogy *Contrarium verum*, mert böldogtalan Magzat az a' kit az Isten az ö Attyának, és Anyának álnokságaért, igaz ítélete fzerint fok izig meg büntet.

(2.) Vigafztalásodnak második kut feje im ez: Hogy a' Te Edes Afzszony Anyád ilyen szépen fel nevelt, Benned kivánt örömét el érte, és szép időt el töltvén olyan *ætafodban* butszuzott el, a' melyben nem szükölködöl Atya, és Anya nélkül, tudván magadra jó gondot vifelni; és dolgaidat ennekutánna böltsen kormányozni. (3.) Vigafztalhat harmadtzor az-is: Hogy Édes Afzszony Anyádnak Istennek hála életben vadnak három nagy Mélt. Gróff Testvér Attyafiai, a' kik valósággal, és igazán fzeretnek Tégedet, tsak hogy *Amor sit reciprocus*, Te-is igazán fzereszed őket. (4.) Vigafztalásodra szolgál az-is: Hogy mint haláláig mellette vótál hiv engedelmességgel szolgáltál Edes Afzszony Anyádnak. Vaj mi fokfzor hallatnak ily panaszok azoknak, a' kik drága halottaiknak halálozásokon nem lehettek jelen: *Ob! ha ott lehettem volna halálakor, és láthattam volna, szemeit én foghattam volna bé, ugy terxtzik- hogy most semmi szomorúságom nem volna.* (5.) Nem kevés vigafztalásod fzarrazhatik abból-is: Hogy Édes Afzszony Anyád semmi örökségedet nem

aba-

abalienálta hanem *adquisitumival* bővítette, és mind belső mind külső gazdagságot eleget hagyott, és így bé tölt az, a' mi olvastatik a' 25-dik 'Sóltárban: *A ki az Ur Istent féli annak minden jó bőven adatik, és ő Maradékainak Gazdag örökség hagyatik. (6.)* Végezetre, vigasztaljon meg Tégedet a' Te Hitbéli Atyáidnak Istene, azzal a' vigasztalással mellyel meg vigasztalta Psákot, az Ő Fejedelmi édes Anyja Sára halála után; mert igaz az: hogy Psák meg íratta az ő Édes Annyát, a' a' ki ötöt úgy őrzette mint szemeinek fényét, és a' 'Sidók vélekedése szerint, bujában holt meg Psákért, midőn észre vette volna, hogy Abrahám Psákot áldozni el-vitte. Psákról pedig ezt írja a' Szent Mósés. 1. Mós. 24. v. 67. *Bé vivé pedig Rebekát Psák a' Sárának az ő Annyának sátorában, és el vevé Rebekát, hogy néki Felesége lenne, és szereté ötöt, ekképpen meg vigasztalták Psák az ő Anyja halála után.*

Hogy pedig Édes Afzszony Anyádat szeretettel; Fiui félelemmel, és engedelmes szolgálatoddal életében, és beteg ágyában mind végig tisztelted, az Őtödik Parantsolatnak az ereje szerint; sőt Halála után-is Uri *charecteré*hez illendőképpen, nem kedvezvén Költségednek, kívántad el-temettetni mindezekért bizonyos bizodalmod lehet a' felől: hogy az ő Anyokat tisztelőknek Istentől ígértetet jutalmat, ugyan azon Parantsolat szerint bizonyoson el-nyered. Álgyon-meg Tégedet az UR ISTEN egészséges, és áldott hofzszú étellel, Uri *charecteré*hez illendő Promotziokkal Néhai Uri Atyádnak böltseségével, gazdagságával, hofzszú életével; a' Te Édes Afzszony Anyádnak az Evangéliumi igaz Hitben mind végig való álhathatos meg-maradásával, és az ő kerefsz-

tényi virtusfaival nevezetesen az Atyafiui szent szere-
tettel, és végezetre a' Szent áldása szerint: Légyen a'
választott Ur Afzszony Uri Fiának, a' kit én valójában
szeretek, Kegyelem, Irgalmasság, és Békefség, az Atya
a' Fiu, és a' Sz. Lélek Ur Istentől a' tellyes, Szent
Lélek Ur Istentől a' tellyes, Szent Háromság egy bi-
zony örök Istentől mind örökké.

(B.) Mélt. Született Gróff GENERALIS M. Né-
meti GYULAI FERENTZ UR! Méltóságos született
Gróff M. Németi GYULAI JOSEPH UR! Edes Ha-
zánknak, az Isten szent Házának Ofzlopa, a' N. Enye-
den residéáló Bethleni Nemes Collegiumnak érdemes, és
hasznos Curátora! Mélt. született Groff. M. Németi Gy-
ulai Lajos UR! a' kit az Isten Házához valo buzgo sze-
retetnek tüze fel gerjesztett, hogy azzal sok jot tennél!
Nékem minyájon jo Pátronus Uraim. *Quos Deus Conjunxit*
Ego non separabo A kiket az Isten, a' ritka igaz Atya-
fiui szeretet öfzvelántzolt, En elnem választom. Imé a'
Választott Ur Afzszony itt aluszik a' ki Titeket, nem
csak ugy mint Testvéreit, hanem mint az Édes Anya az
ő Fiait ugy szeretet: Vajha álmából fel-tudnám ferkente-
ni, és néktek vízfzá adni, tudom, hogy nagy öröme-
tekre ízolgálna; de a' mely nagy öröm volna azon ép-
pen olyan nagy ízomorúságtok vagyon az ő el-mulásán,
a' mellyetis én jól tudók; *confitentes enim habeo vos*, tu-
lajdon Leveletekből, ezt olvastam: *Elésék világi életünk-
nek ékes Koronája, El-szakada meg-egygyező szívrünk né-
gyes Kötélének nemesebb, és tsak nem erősebb ága; me-
lyért minket el-felejtbetetlen gyászban, és bánatban bori-
tott.*

De jól vagyon Mélt. Gróff Urak! (I.) Hogy
Maga-

gatóktól találtatok Magatoknak hathatos vigasztalást, melyet is azon Leveletekben ekképpen fejeztetek ki; *Ritka-példájú kedves Nénénket textzet a' szabadoson, és böhlsen uralkodó Szent UR ISTENnek, e' sok nyavalyákkal, és terhekkkel mintegy elborítatot életből az örökké való böhdságra, elméjének, és nyelvének utolsó szempillantásig tartó épségének megmaradásával, lenem irható tsendességgel által Költöztetni.* Oh! böhdog halál szekere! Oh! *Beata anima* Oh Böhdog Lélek! *Quot sunt verba tot sunt pondera,* A' mennyi a' szó annyi a' vigasztalásnak kutfeje; En sem tudok többet, hanem mindezeket Szent Textusomból így mondom ki; A' Ti kedves Nénétek ama valósággal elválasztatott, és immár a' ditsüült helyeken a' Mennyei Paraditsomban, a' Szent Angyalok, és Idvezült Lelkek seregében arra a' böhdságra elérkezett Ur Afzszony, megnyugodván fáratságos munkáitól, és az ö jó tselekedeteinek jutalma követvén ötet: a' mellyre Ti is minyájon törekedtek. Vigasztalhattjátok Magatokat azzal: *Non enim defecit sine semine* hagyott maga után, és képében, egy Drága Örököst hogy a' négyes kötésnek elszakadott ágát ki pótolná, oh pótolya-is ki valósággal! Erre fordítsátok hát szemeiteket, és azt a' szeretetet a' mellyel viseltettetek kedves Testvéretekhez: ezt úgy örizzétek minden Lelki és Testi veszedelemtől, mint a' Ti Véreteket, és Szemeiteknek Fényét: hogy a' GYULAI vér meg ne alugyék benne, hanem légyen: Ti általatokis: *Deo gloriosum, Patriæ Ecclesiæ et Familiæ suæ utilissimum Organum, Decus et ornamentum.* (4.) Végezetre elég vigasztalástokra szölgál azis hogy Istennek hálá mind a' hárman éltek oh életetek-is Mathusálemi idökig! még pedig olly igaz, és a' most-

mostani *corruptum seculum*ban igen ritka Atyafiúi szent Izeretében, hogy a' *Trinum fiat perfectum*, és a' hármas Kötél legyen erőf, senki konkolyt, és Puska port közitekben ne hintsen, hogy így: *Concordia res vestræ crescant*. Hogy pedig a' Választott Ur Afzszonyt szerettétek, a' ki Titeket szívesen szeretett, az Ur Isten is szeressen Titeket, és Méltóságos Uri Házatokat egészséges, és minden jókkal áldott hősívű élettel, Méltóságokhoz illendő szerentsékkal, őrizzen meg titeket továbbra minden szomorú változásoktól, és terjessze Uri Famiátokat ezer iziglen.

Névezetesen pedig Mélt. GRÓFF GYULAI JOSEF *Curator* Ur, Nekem különös Patronus Uram! Akit a' választott Ur Afzszony igen szeretett még pedig dupláson úgy hogy az ő szeretete benned nem határozódott meg, hanem ki hatott, az Isteni félelemben, és a' Tiszteletes Tudományokban szépen nevedő Mélt. GRÓFF GYULAI ISTVÁN kedves Uri Fiadra, a' kit úgy nevelt mind végig mind Édes Anya az ő Fogadott Fiát, a' mely szeretett Magad is kívántad *redhostiálni* fokszori látogatásoddal, vigasztalásoddal mind holtáig, főt halála után is tiszteletes eltemettetése körül Véghez vitt fok fáradtságos munkáddal, főt egészségednek kockáztatásával is. Az Ur Isten virágoztassa Mélt. Uri Magzatodat mint a' szép Palma Fákot, nevellye a' maga tornázában mint a' Libánusnak tzedrusit, hogy Mélt. Uri Famiádból soha el ne fogygyanak a' Szent János Idvezlésére méltó választott Uri Afzszonyságok, és azoknak Uri Fiai. Váltsa fel az Ur Isten bánatodat, és bajaidat kellemetes örömmel hogy láthassad Fiaidnak Fiait, Hofzszabbitstsa Életedet jó Észteendővel a' maga

ga Ditsőségeért, Szent Házához való buzgó szeretete-
dért, a' közönséges jóért, a' N. Enyeden *Resideáló Ref.*
N. Collégiumnak tapasztalt hasznáért, és az Én Conso-
lációmért. Végezetre pedig jó Vénséggel meg elégit-
vén, Pallyádot meg futván, Hartzodot el-végezván,
koronázzon meg az Egekben ditsőséges örök étlettel.

(1.) Amaz áldott emlékezetü Hires Vitéznek,
de jó Lelkü, Keresztény Istenfelő kegyes Vitéznek a'
ki a' maga ritka példájával meg hamisította ama köz
mondást: *Nulla fides pietasque Viris qui castra sequuntur.*
t. i. A' Néhai Mélt. született GRÓFF Generális M. Né-
meti GYULAI FERENTZ URnak két Uri Fiai! *No-*
bile par fratrum. Mélt. született GRÓFF M. Németi
GYULAI FERENTZ UR, és Mélt. született GRÓFF
Generális M. Németi GYULAI SÁMUEL UR Nékem
hajdon igen jó Pátronus Uraim. Imé a' Ti Mélt. Uri
Familiátoknak a' jobb karján az halál eret vágott, és
véreteknek Nemesebb része el-folyván, meg alutt; va-
gyon hát miért bánkodjatok, mert a' mi *Lecltissima Do-*
minánk véretek vólt, és ugy szeretett titeket mintegy
testvéreit, mindenkor jó szível látott, jó Tanátsokot
adott, és örült a' Ti szerentséteken. Minekokaért hogy
Ti-is ötet szerettétek, Tiszteltétek, nem régennis láto-
gattátok, az Ur Isten jutalmaztassa meg néktek mind ez
életben, mind pedig a' következendőben. Emlékezze-
tek meg rólla háladatofsággal, mert nem minden bokor-
ban található meg GRÓFF GYULAI KATÁT. Tartsátok
az Ő Mélt. Uri Örökösét Vér szerint való igaz Atyá-
tok Fiának; és az ő szerentséit nevelyétek. Végezetre
a' Szent János áldása, mellyet én meg magyaráztam,

légyen, és maradjon Ti veletek, és Mélt. Uri Háza-
tokkal; ma, és minden időben.

(D.) A' Választott Ur Afzszonynak mind A-
tyai, mind Anyai, mind Férje Lineáján, mind
két Nemben közél, 's távol lévő vérségei' Mélt.
GYULAI, BÀNFFI, AL-VINTZI URAK, és Uri
Afzszonyságok: A' Néhai L. B. Confiliarius Lofontzi
BÀNFFI 'SIGMOND UR Uri Leányi, drága Ifju Afz-
szonyságok, és Istennek hálá még életben lévő Mélt.
Uri Vejei! ki-ki közülletek kóstitolta a' *Lecltissima Do-*
minának sziveségét, igaz Atyafiságát, jóakarattját, bölts
Tanátsit, oktatásit bőv mértékben, a' melyet tovább
nem gyakorolhat veletek, nem beszélhet nyájason ve-
letek nyers, hangos, és ékesen szollo nyelvével, a'
mellyért-is a' keserűség, bú, és szomorúság méltán el-
borithat Titeket. Az Ur Isten Vigasztaljon Titeket
fellyebb mint sem én ki gondolhatnám, vagy ki mond-
hatnám: Gazdagitson meg Titeket Mennyei, és földi
szükséges áldásokkal, Mélt. Uri Házatokkal egyetem-
ben Adjon Napokat Napjaitokhoz, számláljon Eszten-
döket Esztendeitekhez, végre pedig vigyen bé Tite-
ket az ő Szent Angyali által ama ditsőséges Mennyei
hajlékokban, mely el-kézfittetett számatokra, a' világ
fundamentumának fel-vettetésének előtte.

Szabad légyen mindazonáltal Nékem két Mélt.
Ifju Ur Afzszonyságot közülletek-ki választanom. u. m.
a' Néhai Mélt. L. B. M. Bényei RADÁK LÖRINTZ
UR Árva Özvegyit, és a' Néhai Mélt. L. B. Nalátszi
NALÁTZI LAJOS UR el-maradott Árva Özvegyét,
a' kik beteg ágya körül a' Választott Ur Afzszonynak
mind végig sok fáradtságos munkát tettek, sok nyug-
ha-

hatatlanságot, és álmatlanságot szenvedtenek, és a' kiknek ölkben mintegy ágyban nyugodván szép tsendesen el-alutt. Mélt. Ifju Ur Afzszonyások! Szerett Titeket a' Ti Uri Nénétek; de bizony Ti-is szerettétek életében, főt most-is halála után sirattytok, de ha élne azt mondaná; a' mit az Ur Jépus mondott az Ő Felségén firánkozó Afzszonyoknak: *Ne sirassatok engemet, hanem sirassátok magatokat.* mert ő Néki Férje vagyon az Egekben; Ti pedig velünk edgyütt e' síralomnak völgyében szegények, és bóldogtalanok vagytok, Még-is a' Magyarok nem tudom miért, de bizony illetlenül a' magok idvezült kedves Halottyaikat: *Szegényeknek nevezik.* Az Ur Isten a' Ti keferves özvegységteket Édesítse, szomoruságtokat fordítsa öröme, és a' mostani nyughatatlanságtokért fizessen örök nyugodalommal. A' Választott Ur Afzszony el alutt tsendesen, oh! Ti-is annak idejében nyugodjatok tsendesen az Ur Jépus ölkben, eltöröltetvén minden könyhullatás, melyel most elegyi titekitalotokat, és áztatyátok nyofzolyátokat a' Ti szeméitekről: hogy így halhasson meg a' Ti Lelketek az igazaknak halálával, és légyen ép elmével, mind végig szólló nyelvel, és olly tsendesen a' Ti végetek, a' mint volt a' Választott Uri Afzszonyé, a' kit Ti igazán szerettetek, tiszteltetek, és ő-is Titeket.

(3.) Mélt. és Nagyságos Groff, és L. B. Urak, Groff, és L. Báronissa Ur Afzszonyok! a' kik rész szerint a' vérségért, rész szerint a' régi barátságért, rész szerint a' jó szomszédtsággért kívántátok e' Választott Ur Afzszonynak temetését ez alkalmatlan időbennis megtisztelni; kívált a' kik Gazdaságot, Gazdaszszonságot, és egyéb fáratságos szolgálatot mostan magatokra vállalni

nem fajnállótátok! Légyen Néktek kegyelem Irgalmafság, és Békefség az Atya Fiú Szent Lélek tellyes Szent Háromság egy bizony örök Istentől itt e' Földön. Mélt. Uri Familiátokkal egygyütt: Végezetre az Egekben légyen oly ditsőségetek, melyet szem nem látot, fül nem hallot, és az Emberek sziviben sem hatott.

(F.) A' választott Ur Afzfzonynak Hiv Tifztei, külső, belső jó tselédi, jámbor Jobbágyi, 'Selléri, és *Clienzei*! Jól tudjátok, mert láttátok a' Ti Afzfzonynak Hozzátok ki mutatot Kegyelmeftségit, Irgalmafságát, Békeftséges türelmit, reátok való bölts gond vifelelmit, fáradságtoknak illendő jutalmát. Immár vég butsut vévén tölletek recommendálja Néktek; az ő egyetlen egy örököftsét, u. m. a' Mélt. és Nagyságos L. B. Borberek AL-VINTZI GÁBOR URFIT; ezután azt tisztejtétek szzeretettel, engedelmeftséggel és hiv szolgálattal, hogy Ti-is annak idejében meg halhafsátok amaz örvendetes szózatot: Jol vagyon jó és hiv szolgám, kevesen vóltatok hivek, többre bizattatok ezután, menyetek bé a' Ti Uratoknak örömeben, és éljeteok örömeinek elégségevel.

(G.) Áronnak Háza, Lévi Nemzetsége, és a' választott Ur Afzfzonynak Józságiban szolgáló Papok, és Léviták! Láttjátok velem együtt könyvel lábbozó szemekkel, és dobogó szivel: hogy tsak rövid idő alatt az Isten Házának a' Prófétáknak, és azok Fiainak mely fok drága Dajkái, és kegyes táplálói hullának el Bervén, Sz. Miklóson, Piskiben, Botsárdon, ő Szilváson, és másutt. Könyörögjeteok hát velem együtt buzgóságozon, és alázafozon az Ur Istennek hogy Ő Felsege szünnyék meg a' maga Házában a' rontástól, és a' pufz-

pufztitástól, Ne vágja ki a' termő szőlő fákat, a' virágzó Palma fákat, és a' Libánusfnak árnyék tartó nagy tzedrus fáit, főt ingyen kegyelméből ezen fogyatkozást pótolja: ki: támasztván a' ki dőltek helyekben máfokot, és fokakot, ne hogy a' Próféták, és azoknak Fiai éhel haláfra juszanak.

(H.) N. Enyedi Tiszteletes, és Nemes Ref. Consistorium! Hogy a' Választott Ur Afzszonynak kopersóban aluvó drága Uri Testét egy ideig segestélyekben bé fogadtátok, és az ő rendelése szerént az Édes Afzszony Anyja Nagy Attyának a' Ti Templomokban készített kriptáját temető helyének ki mutattátok, az Ur Isten áldjon meg Titeket Lelketekben, és Testetekben, Mennyei, és Földi kedves jókkal, áldjon meg bõltsefsggel; hogy a' Ti *Inspecti*otok alatt a' Reátok bizattatott Szent Ekklesia virágozzék, gyümölsözzék, szaparodjék a' Tere alatt, mint a' Palma Fa nevedekdjék, és mint a' nehéz kö helyéből ki ne mozdítsák; mert nem fövenyen hanem köziklán építettet.

(I.) Mélt. Tekintetes, Tiszteletes, és Nemzetes, minden rendbõl, mind két Nembõl meg sereglött Halotti Frequentia! Hogy halandoságtokról meg emlékezvén meg jelentetek e' siralomnak helyén hogy a' szomorúakkal szomorkodnátok, és a' sirókkal sirnátok, és a' drága választott Ur Afzszonynak temetstsegit meg tiszteltetek, bõltsen tselekedtetek: Az Ur Isten Fáradságtokat jutalmaztassa meg, ilyen szomoruságtól örizzen meg, adjon bövséges részt a' maga kegyelmében, Ir-galmáságában, és Békeféségében hofszu idõkig e' Földön, annakutánna pedig tiszteltesse meg a' Ti Temetstsegteket-is hasonlõ tiszteféséggel.

(K.)

(K.) Utóljára, avagy 'tsak Én lennéké háládatlan Hozzád Mélt. Gróff GYULAI KATA Ur Afzszony! Jól tudom ugyan hogy sietz, mert bölts rendeléfed szerént, nem kívánsz a' Föld szinén mulatozni; de még is szabad légyen Nékem két vagy három szóval ily nagy *Frequentia* előtt Rollad *Confessiot* tennem: *Tevalál, Te-Valál!* Énnékem Prófefsorságom el tölt harmintz három Esztendejében, éppen végső ki mulásodig, *Constantissima Patronám*, a' melyet meg bizonyítottál midön Testamentum szerint Engemet rendeltél egyik Parentátornak, a' melyet soha nem kívántam, bár ne-is értem volna. Völtanak ugyan Nékem ez előtt fok jó *Pátrónusim* és kegyes *Patronaim*; de az Én Irigyeim és igaz ok nélkül való gyűlölöim hazugságokkal, és hamis vádokkal azokat, Én Töllem, nem tsak el idegenítették, hanem fel ingerelvén ellenem ki költötték: noha azután fokban az Igafságtól méltatlan szenvedésem iránt *convincáltatván*, Uri *Gratijokat* Hozzám ismét meg ujitották: *Tentaltrák* azok a' Választott Ur Afzszonyt is de hijában; mert mind végig mellettem vólt, el nem állott, és az Engem rágalmazó Ellenségeim ellen *Defensorom* óltalmazóm vólt.

Mivel fizefsek ezen álhatalos Grátziáért oh Válofzott Ur Afzszony! *Nibil enim Mibi nisi vota supersunt* femmi nélkül nem szükölködöl, Nékem pedig nintsen egyebem a' jó kívánságnál; Igérem mindazonáltal, hogy emlékezedet Nállam, és az Én Maradékonnál mindenkor áldott léfzen. Ditsérlek a' Kapukban, és hirdetem mig élek velem közlött Uri Jó Téteményeidet. A' Te Idvezült Lelked éljen az örömöknek elégségével az Egekben, Drága Uri Tested pedig *requiescat in pace* nyugod.

godjék tsendefen mind addig, miglen az Archangyalnak szavára fel-támasztatván és Lelkeddel egyesítetvén, az Ur Jépus jobb Keze felől állítatván, a' Világnak ama nagy roppant Ország Gyülésében a' Trómbiták harfogási között meg-hallod a' több választattakkal együtt amaz örvendetes szozatot: *Fertek-el! Atyámnak áldottai birjátok az Országot, mely meg készítetted Tinéktek e' Világ Fundamentumának fel-vettetésének előtte. Én pedig: servus ad révidendum.* Nem fokára veled együtt Udvarat állok Menyben a' Szent Háromságnak. *Dominus Tecum, & Nobiscum!* Isten Veled 's Mi Velünk-is, *in saecula saeculorum* mind örökké Ámen, és ugy légyen Ámen.

1236.

S Z E N T
 B E S Z É L G E T É S
 Néhyet
 NÉH. MÉLTÓSÁGOS SZÜLETETT GRÓF
 G Y U L A I K A T A
 A S Z S Z O N Y

NÉHAI MÉLTÓSÁGOS ÉS NAGYSÁGOS L. B.
 A L V I N T Z I G Á B O R
 CONSILIÁRIUS UR DRÁGA EL-MARADOTT ÖZVEGYE
 Ö N A G Y S Á G A

utolsó tiszteffég tételére mondott

A J T A I A. M I H Á L Y,
 E N Y E D I C O L L. P R O F E S S O R A

N. ENYEDEN 17-dik Mártzi 1771.

1237.

SZENT
 BESELYI GÉTES
 NEM MENTŐSÉGES SZÜLETTI GYÖR
 GYULAI KATA
 A SZESZONY
 NEM MENTŐSÉGES ÉS NAGYSZÓCS I. B.
 ALYINTSI GÁBOR
 CONSILIARIUS UR BRAGA RE-MARADOTT ÖNVEZNI
 ÖNAGYSÁGA
 urolsó tiszteltg rételeire mondott
 ALYINTSI GÁBOR
 ENYEDI COLI PROFESSORA

FEL-VETT SZENT TEXTUS.

Jelen. 3. 11. *Imé el-jövök bamar, tartsd-meg a' mi-
nálad vagon, hogy senki el-ne végye a' Te Koronádat.*

A Régi Görögöknél mint egy Vallásbéli gyako-
roltatásnak tartatott, midőn valaki az Olym-
piai játékban elő állott, és az ő bajvivő
társával szembe menvén, minden erejét arra fordította,
hogy azt meg-győzze, és attól a' jutalmat el-nyerje, és
mint egy kezéből ki-tekerje. Meg-tettzik ez abból-is, hogy
az a' játék mindenektől igen szentnek, sőt Istenes dolog-
nak tartatott. *2-szor* Hogy az az Isteneknek tisztele-
tekre találtatott és gyakoroltatott, a' melly szerént olly
szent készüllettel kellett oda menni; mint-ha valami Iste-
nekkel kellett volna szemben szállani. Talám Jákóbnak
Istennel való tufakodásának hire ment vőlt ő hozzájok,
és azt akarták k - majmozni, hogy ök-is áldást nyer-
jenek az Istenektől. Ami pedig nagyobb *3-szor*. A' melly
jutalmat a' győzedelmefeknek adtanak, az-is Isteni jüta-
lomnak tartatott

Arra a' Szent játékra való készletről azt írja *Philosofr tus*, hogy mikor annak a' játéknak ideje közelgetett, melly-is minden negyedik  fztend ben előfordult, tehát annak-előtte 30 Nappal gyakorolni kezdt k magokat a' baj-viv k azokban, a' mellyekből próbát akartanak tenni, hogy annál nagyobb rem nysegek, lehetne a' gy zedelmr l 's jutalamrol, m g az ételben,  talban,  lomban is oly mértéket tartottak ne hogy valamiképpen erejekben meg fogyatkozzanak, és a' v rt jutalmat, győzedelmi koronát, bajnok vivo t rsoknak engedj k, mivel az igen gyalázatosnak tartattatott. Nevezetes az, hogy azon XXX Napokon, m g az H zaf gi k teleff gt l-is el tiltatott ugy it lv n, hogy az által erejében meg fogyatkozik az Athl ta. De a' mi a' Th  trumra tortozott, abban a' ve-rejtekig minden gyakoroltatni kivántatott.

Nevezetes volt ebben a' szent játékban, hogy akkor *Athloth t k*, játék Birói rendeltettek, leg nevezetesebb f  emberek, Isteneknek Vic  Pr fess i, a' kik a' Törvényeknek rendi szerint szép módot szabtanak. A' játéknak kezdetiben a' szent J tzod kat magok eleibe hivatván meg esk dtették hogy  k tsalárd mesterséggel tusakodó Társaik ellen nem  lnek; hanem egyedül a' szent Törvény szerint tusakodnak, és az Isteneket meg-nem b nty k, ha pedig a' Törvény ellen v ten nek, hit szeg knek tartaffanak.

Illyen hit alatt ki bots ttatv n a' szent hartzra, mindenikis a' maga T rs t fel keresvén, a' viadalhoz fogtanak, és az Athl th ta szemlélő lévén, minden szem lly v logat s nélkül a' t zra n zv n,   is Törvény alatt lévén mindeniket biztattya vala. A tusakodás kezdetiben illyetén szép mondásokat nagy fel- z val kiáltott:

Er-

Erőff szível meny a' viadalra, semmit ne kedvezz a' te erődnek: izzadj, fáradj, hartzolly, fuff, tusakadjál! De mit-is nem tselekednél a' jutalomért mellyet tenéked ké-szítették; a' koronáért mellyet majd megis adnak, mit nem fzenvednél azért, melly követ tégedet, a' gloriá-ért, melly a' gyözedelemből következik: majd meg hal-lod a' fokaságnak a' te gyözedelmeden való illetén öröm kiáltását; Meg győzé! meg győzé! Hosonlo-képpen tselekefzik vala az Athlothéta a' viadal közben, biztat-ván hogy helyjét el-ne hagygya: magát meg gyözetni ne engedje: a' jutalmat, a' gloriát, másnak ne hadja: Imhól érkezik a' ki a' jutalmat ofztogattya, kinek nek az ő virtuffai szerint, de melly nagy ditsőffégedre léfzen tenéked, midön szép versekben majd énekelni fog-ják néked: *Synphonia! Szép gyözedelem!* Mind ezekkel melly igen ferkentették azon bajvivok a' szent hartzra, magatokbanis érezhetitek, akik ezt haljátok.

Pogány szokás volt mind ez, de mégis tudta az Isten ezt fordítani szent, és idveffléges hitbéli gyakorlásra, hogy ami-képpen azok a' testet gyokorlották, és jutalmat nyertenek, úgy az igaz Keresztyének minden ellenségek ellen tusa-kodjanak, hogy az Istentől meg-koronáztassanak. Mint hogy pedig annak a' szent játéknak, fok nemei voltanak, úgy láttyuk hogy a' szent Irók gyakran véfsznek azokból Példát az hiveknek erőffittetésekre, mert vagyon tzelra való futás, vagyon némes hartz, vagyon hitnek meg-tartása, vagyon fegyver, pántzél, fisak, faru, s. a. t. Mind azokból kiválasztottam e' szomorú alkalmatofl'agra a' kisirtetek között való bajvivást, mellyet a' szent Lé-lek igy adott ki az én felvett szent Textusomban, *Imé el jövök hamar, tartsd-meg a' mi nálad vagyon, bogy sen-ki el-ne végye a' koronádot.*

Ezen

Ezen Igékben vagyon 1. meg segítésnek ígére-
te ezekben:

Imé eljövök bamar. 2. Serkentés az álhatatofságra:
Tartsd meg a' mi nálad vagyon. 3. Az álhatatofság-
nak jutalma: *hogy senki el ne végye a' te Koro-
nádót.*

Jóllehet ezen Philadelphia Gyülekezet Angya-
lának iratott Levélnek minden részetskéi titkosok, és
talám az Ekklesiának valamely bizonyos szakaszára-is
néznek, de minthogy nem tzelom azt mostan szorofsan
vizgálni, nem-is ilyen helyre való az a' Critica, azt bizo-
nyofon fel-tézem, hogy itt néz a' Szent Lélek, oly
Késértetnek, és meg próbáltatásnak idejére, a' melly
mikor el következik, még a' nagy hitü ember-is meg
refzket és tántorog, söt a' ki menetelről függöben va-
gyon. Meg tettzik ez tsak a' X-dik Versből-is, az ho-
lott a' mondatik: *Minthogy meg tartottad az én békef-
ségre intö beszédemet, azért én is meg szabadtalak tégedet
a' Kisértetnek idejéből, melly az egész Világra Követ-
kezendö, hogy e' földnek lakóffj meg kísértessenek.* Szük-
ség volt azért abban a' Kisértetben való álhatatofságra
Kézfizteni 's serkenteni még a' nagy Szenteket-is, és
azt kiáltatni kinek kinek: *Tartsd meg azt a' mi szüksé-
ges a' te nagy Kisértetekben való meg álhatásodra; imé
én-is segítségdre fíetek, és el-ne tsüggedj, helyyedből
ki ne állj, hátat ne adj, mert ha kéfni láttatomis, de
ugyantsak meg jelenem én, mikor téged a' Kisértetek
körüül vésznek, és az elég hamar léfzen tenéked. In-
nen ki-tettzik, hogy az Isten még jó eleve el kéfziti
az ö Szenteit a' kísértetekre, hogy mikor azok el kö-
vetkeznek, ne tetsenek idegen dolognak, tsak történet-
nek*

nek, hanem jufson mindjárt eszekbe, és mondják magokban Ah! mind ezek előre meg mondattak minékünk, és tudván ezeket várva vártuk, nem-is állunk ki ellőlök, nem hadjuk el stationkot, szemben szállunk, és megmutattyuk hogy a' kísértetek nem énekelnek győzedelmi éneket, mert az Isten a' kísérteteket nem botsáttya fellyebb reánk, hanem tsak a' mint el-fzenvedhettyük, és Ő Felsége adta a' Kegyelmet. Ilyenresolutióval tufakodtak eleitől fogva minden hívek, és egy példa fints reá, hogy jó ki menetele ne lett légyen tufakodásoknak.

Már a' dologhoz közel esvén, azt kellene leg előbben meg vizsgálunk: ki szavai légyenek ezek, és ki igéri hamar való jövetelit? De én azon időt nem töltök, mert mindnyájon jól tudjátok, hogy ezt a' Levelet-is Szent Jánosnak a' Kristus dictálta a' Pátmos szigetében, mivel a' Levélnek kezdetiben így szól. *Ezt mondja ama Szent, és Igaz, Kinél a' Dávid kultsa vagon, ki meg nyitnya, és senki bé nem zárja, bé zárja és senki meg nem nyitnya.* Ezek a' Kristust egyenesen mutatván, nyilvánóságos tehát, hogy a' Kristus igéri a' tufakodó Szentekhez való hamar jövetelét, és ugyan ő tselekefzi, hogy a' *győzedelmes az Istennek Templomában Oszlop légyen, és arra az Ő Felsége Ujj Neve-is fel irattassék, és az az Oszlop örökké álljon az Isten Templomában.*

A' szövegnak kezdetiben igen nevezetes ez a' szótska. *Imé!* a' melly a' Görög Nyelvben sokkal hathatófabb, mint a' mi nyelvünkben. Közönségesen az a' szótska igen nagy figyelmeteségre való inditást téfzen, midőn

valamelly nagy dolognak vagy szemlélésére, vagy hallására ferkentetik valaki, és azt-is téfzi, *néxzed*, láfsad, tsudáljad. Söt jelenti a' veszedelemnek szemlélésére való hívást, és annak mutatasát, és ebben meg egygyez a' 'Sidó Nyelvbé lévő ilyen jelentésü szótskával, a' mint azt fordították-is ezen Görög szótskával, a' dologra jól figyelmezyén. Hathatoson tétetik ez a' szotska akkor, midön a' tengeri habok közt veszedelmezö hajónak szemlélésére a' parton állók figyelmezyén, mikor sülyyed mindenik ezt kiáltya: *Imé oda vesze*, és kezeket egyben vervén szomorúan el ofzolnak, és a' nagy kárrol panaszkodnak. Illy hathatós szótska ez! De hogy örvendettes állapotról-is vétettefsék nyilván vagyon mint ittis, mert biztató ige.

Illyen nagy erejü szótskát elől tévén, azt téfzi utánna: *El jövök hamar*. A' Magyar fordítás jövendöre néz, és valami váraozást téfzen-fel. De a' Görögben jelen való időt téfzen, és így kell fordítani: *Néxzed hogy jövök, mégyek hozzád, nem késem*. De miért tétett így? Kétség kívül azért, hogy előre el-kéfsítse az Embert és meg-erösítse; mert meg lehetne az, hogy a' nagy kísértetekben még a' nagy hitü ember-is, ki fokadna arra. Imé környül vettenek a' kísértetek, és nintsen ki segítségül légyen, az Isten-is távul állott, és kéfik a' fegedelemmel. Azért hogy erre ne fokadjanak, így téfzi a' szóllást; a' mellyből tudják meg azt, hogy az Isteni fegedelem mindenkor jelen vagyon, még a' nagy kísértetekben-is, ha mindenkor egyaránt, egy gráduiban nem mutattya-is azt az Isten, bizonyos okokra nézve, hogy az embert-is meg próbálja, és szoktassa a' kísértetekhez; a' minémü próbákat a' Szentek magok is gya-

is gyakran kívántanak. Nagyon erősíti ezt az is, hogy nevezi, *hamar jövetelnek*, az holott-is a' Görög ige olly gyorsan való jövetelt tészen; a' minémü a' pallya-futónak serénysége, a' ki meg-nem áll, hátra nem néz, hanem minden tehetséggel fut a' fel tett tzelra. Innen a' jó Pallya-futók-is ezen Görög szöval tétetnek-ki. Azt mondja azért a' Krisztus: Te vagy az én tzelom, és én ugy sietek hozzád mint a' jó Pallyafutó az ö tzeljára, és sohult nem késem, hátra sem nézek.

Az egész szakaszotskát így meg értvén, vizsgáljuk meg már; Miért siet annyira a' Krisztus az ö hiveihez, hiszem bizhatná őket magokra, és a' be'nek le-tétett virtufokra? Én el hiszem nem egy az oka miért siet a' Krisztus ebben az időben az övéihez. Ugyan-is, veszedelmes az idő; nagy a' kísértet; szorongattatnak a' Szentek. Siet tehát, hogy a' kísérteteket mérsékelje; könnyebbitse, mert maga ígérte, hogy az övéit nem engedí fellyebb kísértetni, hanem csak a' mint el fzenvedhetik. Az emberek azt mérsékelni nem tudnák, főt mélyebben belé ejtenék magokat. Siet ö Felsége, hogy a' Szenteket jutalomnak ígérétevel biztassa, és az álhatatofságra ferkentse; *Légy hív mind balálig néked adom az életnek koronáját.* Az ember magának semmit nem ígérhet. Siet a' Krisztus, hogy a' kísérteteknek határt és időt szabjon, és azon tul ne hágjanak, mint ama tiz Napi nyomoruságot-is meg határozta vala. Jelenés. 2. Az emberek azt nem tudnák meg határozni. Siet, hogy az övéit a' kísértetekből ki-ragadja, mikor ö Felségének elégnek láttzik a' kísértet. Az emberek magokat ki ragadni nem tudják. De kétség kívül siet a' Krisztus azért-is, hogy a' büntetést el-kézfítse azok el-

H

len,

len, a' kik az övéit kísértgetik, háborgattyák, üldözik, és halálra kergetik, mert maga mondotta, hogy a' Szentek nyomorgatóinak meg fizet nyomorusággal, az az: örökké való tüzzel, mivel tü et gyujtottak az ő hiveinek gyötrettetésekre ezen a' világon, mint ama Kegyetlen Néro fáklyákká tsínálja vala a' Kereztyéneket, és azokat égettette az éjjelnek világosítására. Ezeket meg gondolván, nem tsuda, hogy a' Kríztus fiét az övéihez, és jövetelit hallásokra fel-kiáltya.

2. Hamar érkezését így fel kiáltván a' Kríztus, már ferkenti az övéit az áthatatóságra, így szólván: *Tartsd-meg a' mi nálad vagyon.* Ez a' szóllás így tétetik fel Rész 2. 25. *Tartsátok-meg a' mi nálatok vagyon míg el-jövök,* és így, a' Kríztus él-jövelele utól tétetik, a' mi Textusunkban pedig elől. De nints nehézség benne, mert a' 2. Részben a' jutalom meg adásra néz, melly az áthatatóság után leszen, itt pedig a' fededelemre valófietés adatik-ki. A' M.fordító a' mint ki tette: *Tartsd-meg a' mi nálad vagyon,* nézett az Isten befzedének meg-tartására, melly fel tétetett Rész 1. 3. De itt más tzél lévén, így kell fordítani a' Görög szerint: *Tartsd-meg a' mi tiéd.* Vétettetett ez a' szóllás a' régi Görögöknek szokásokból. Az Olympiai játékban az erős bajnokoknak *Circusok,* földbe bé áfott karikájok volt, és edgyik belöl, máfik kívül a' parton álván, kezeket egyben nyujtották és meg kaptsták, és úgy tufakodtanak, a' mellyik vagy ki, vagy bé-ránthatta az ő bajnok társát, a' volt a' gyözedelmes, és az jutalmat el-nyerte. Azt írja Philostratus egy Milo nevű bajnokról, hogy az olyan erős volt, hogy az hol meg állott, senki ki nem tudta mozdítani. Ez illyetén
eröt

erőt a' gyakor szoktatás által keresték a' bajnokok, mint egyéb nemeiben a' Szent játéknak, mint futásban, kardoskodásban, s. a. t.

Ezen szokásra nézvé a' Kristus, azt mondja: A' nagy kísérteteknek próbája olyan, mint az Olympiai játékban való tufakodás, te azért én hivem, tudod a' te Circusodot, a' mellybe én tégedet álitottalak: Tudod a' te statiodot, mellyet én néked adsignáltam, azért ugy megtartsad azt a' statiot, hogy senki, és semmi téged onnan ki-ne mozdítson, és a' te jutalmadot el-ne fordítsa a' te bajvivó társad, főt, minél nagyobb kísértetek támadnak-meg, annál inkább erősítsd-meg lábaidot. Erősíti ezt az eredeti Görög ige, a' melly nagy erővel való meg-fogást, megtartást téfzé, főt attól a' szótól jö, az a' Görög szó, a' melly birodalmat, uralkodást téfzen, mivel a' birodalmak nagy erővel tartattatnak. Erre a' jelentésre nézve azt mondja a' Kristus: Vessd mind azokat birodalmad, hatalmad alá, valakik, és valamellyek téged ostromolnak, és mint valami bajnokok veled szemben szálnak; tégy ugy azokkal mint a' győzhetetlen bajnok, a' ki az ő társait rendre mind le-veti, és mindenik koronáját el-nyeri, és elvéfzi.

Mind ezek igazak, és helyesek, és a' Kristus tzeljára tartoznak, de azt vetheted előmbe, 's talám elmédbenis forog már, könnyü biztatni, serkenteni, és azt akárki véghez viheti, de hol a' virtus, melly által ugy meg-álhasson, mint az Olympiai erős bajnok? Hol az erő, melly a' lábakot ugy figállya, hogy semmi meg ne mozdítson? Ha Pélagiánus vólnék tsak azt felel-ném. Minden emberben vagy on meg álhatafra való virtus, tsak vigyázzon magára, és azt a' virtust ex-colálja, és gyakorolja, mert a' meg-lehet az Istennek

különös gráciája nélkül-is, mint egyéb természeti virtu-
fok-is, ugymint: vitézség, böltseflég, igazgatásbéli nagy
okosflág, és többek effélék. Vajha el nem vesztettük
vólna azt az eröt, és virtust, mellyet a' Pélagiánufok
annyira Commendálnak, meg-valának azok Ádamban,
még-is a' kísértet el-ejté, és azokat a' virtusokat el-
veszté, és azután arra az hasonlatosflágra nemzett min-
ket, a' mellybe maga bé-esett vala. Keresek hát más
utat, és találok-is a' feleletre. Fel-tézem azt; eröd fe-
lett való nagy próbában, kísértetben vagy, de a' Kri-
stus maga vetett téged arra a' próbára, ö Felsege vitt
abba a' kísértetbe, avagy gondolnádé hogy magadra ha-
gyott, és ö Felsege tsak szemléled vólna, mint a'
tengerben veszendö Gáját tsak szemlélik a' partról?
Ne gondold azt, Avagy nem azt igérié, hogy öly ha-
mar érkezik, mint a' Pállya-futó? Tehát nem ugy ér-
kezik mint *otiosus Spectator*, hanem mint segitö, és
mindeneket véghez vivö, hogy a' te erötelen-sé-
gedben véghez vigye a' maga nagy erejét. Vallyon az
ö ereje által nem álhatsz meg akár melly nagy próbá-
ban? Igen-is! valyon, a' ki az egész Pokolbéli fereget
meg-gyözte, nem adhatnaé néked annyi eröt, hogy a'
te bajnokodot meg gyözzed? Ne gondold! hiszem te
éretted tette azokat a' nagy gyözedelmeket, hogy te-is
ö benne, és ö általa gyözedelmeskedjél, és meg tartsad
a' te Circusodot, föt, hatalmad alá vessed a' te antago-
nistaídot, mert ö tenéked a' Pánoplia, és minden felöl
bé-fedez, hogyha kívül bántatol és ostromoltatol, az által
a' belsö Ember nevededést végyen te benned.

Gondold-meg 2. azt-is, hogyha a' Kristus hozzád
fiet, sem üressen, sem üres helyyre nem mégyen.

Adott

Adott vólt már a' Krisztus néked hitet, és most azért mégyen, hogy a' te hited el-ne fogyjon, főt a' próbában ő általa meg-erősítetsék. Mit félsz hát, ha igaz hited vagyon, nem tudodé, hogy az hit meg-gyözi az egész Világot 1. Ján. 5: Ugyannyira, hogy ha az egész Világ késértetnek Lárájában meg-támadnais, egy kitfin, de igaz hitet, még-is triumfálna az hit, és az egész Világ, az Olympusi porba bé-veretnék 's takartatnék. Tartsd-meg hát a' Krisztustól tenéked ajjándékozott hitet, és az egész Világnak kísérteteitől ne-féllj. Olvasd-meg te gyakran 'Sid. 11. és meg-látod melly nagy dolgokat vittek véghez a' régi Szentek az hitnek ereje által. Ne gondold, hogy a' hit most kissébb vólna; főt nagyobb, és erősebb, mert vádoló kéz irás alatt most nintsenek az hivek, mert az a' kéz irás a' Krisztus kerefztére fegeztetett.

Vedd el-médre 3. hogy az igaz hit, tiszta kegyességel, és valóságos szent étellel köttettetett egybe, és azok az hitnek szerelmes gyermekei, söt szemei, fülei, kezei, lábai. Gyakoroljad tehát a' kegyességet, éllj tiszta, szent életet, soha henyélve ne-találtaffál, hogy az ördög helyt ne-találjon nálad. A' kegyes és szent életü ember mindenkor a' maga statiójában vagyon, és onnan ki nem áll, mert mihellyt onnan ki-lépik, elkapja ötet az ő bajvivó tárfa, és triumfál rajta. Illyen erős a' tiszta kegyesség, és a' szent élet az illyen kísértetekben.

Gondold-meg 4. azt-is, hogy a' kegyesség, és a' szent élet, a' buzgó könyörgésben mutattya ki magát, és itt vagyon az igaz hitnek szája, és nyelve. Ha azért hitből származott buzgó könyörgéssel szál-

lafsz

lafsz szemben a' te fok bajvivó társaiddal, bizonynyal győzedelmeskedel. Így győzé-meg Jákób az Istent, és Izraelnek nevezteték. Így Mó'ses az Ámalékitákat. Így Ézékiás az Assiriufokat. A' Kristus-is könyörgéssel méne szembe a' nagy setétség Fejedelmével, és azt egyedül minden seregével egybe meg-győzé. Azt mondotta vala a' Kristus Szent Péternek: *Ki-kért titeket a' Sátán, hogy meg-rostáljon, de én könyörgöttem éretted, hogy el-ne fogyjon a' te hited.* Győzedelmet ad tehát a' könyörgés. Mind ezeknek kedves magzattyai, a' szelid-ség, alázatosfág, Isteni, és Atyafiúi Szeretet, mértékletesség, könyörületesség, és több szép virtufok, melyek szintén olly szükségesek a' győzelemre.

3. Ezeket meg-értvén lássuk már a' győzelemnek jutalmát, a' mellyet úgy téfszen-ki, hogyha, a' te Circusodot meg tartod: *Senki a' te Koronádot el-nem vé-szi, hanem egyedül te,* mert a' néked ígértetett, 's tégedet is illet. Néz itt is a' Kristus az Olympiai játékban a' győzedelmefeknek adattatni szokott koronára, mellyet vagy Borostyán, vagy Olaj-fa ágakból szoktak vólt tfinálni, de igen nagy tisztesség vólt azt el-nyerni, mellyet a' Philadelfia béliek-is jól tudanak, mert ök-is meg-térések előtt azt gyakorlották, és annak minden féle nemeit jól tudták, és most a' Keresztyéni tufakodásban mit jelentsen könnyen meg-érthették, és magokra szabhatták. A' koronának nevezetén azért érthetni, az álhatatosság virtusának szép jutalmát, a' pedig e' világon-is adatik, midön az Isten Ekklésziájában nagy tisztességre, méltóségra fel-emeltetnek. Illyenek valának *ama 24. Vének, a' kik fejér rubákban, Papi köntösökben öltöztettek vala, és fejeken arany koronák valának,* mint az ő Testamen-tomi

tomí Fő Papnak az arany kanná, mellyre ez iratott vólt, *Szentség a' Jébovának*, Jelen. 4. v. 4. De értetik nevezetefen az örök bódogságnak ditsőfféges állapottya; melly-is a' leg felsőbb pont. Igy vétetik Jelen. 2. v. 10. *Légy biv mind balálig és néked adom az életnek koronáját.* Ezt jelenti az igazságnak Koronája is. 2. Tim. 4. v. 8. Mind a' két jelentés értethetik itten szépen, mert a' győzedelmes az Isten Templomában ofzlop lészén, 's ott-is marad mind örökké, és szép inscriptiókkal meg-ékesíttetik, a' 12. vers szerént.

A' Korona régen Symboluma vólt a' győzedelemnek, nem-is vólt szabad senkinek másnak adni, ha nagy summa pénzt ígértek vólna-is azért. Hová lehet nagyobb győzedelem, mint az örök bódogság el-éréséig győzedelmeskedni, a' mikor az ember a' maga halálát is meg-öli. Symboluma vólt az a' nagy tiszteffégnek, méltóságnak, az honnan a' meg-koronáztattaknak, az ámphitheátrumokon leg első helyet engedtenek. Hová kell nagyobb tiszteffég, mint a' ditsőségben vagyon, minden Királyi méltóságok felett. Symboluma vólt még a' Vitézi erőffégnek. Hová lehet nagyobb vitézi erő, mint utat vágni az ellenségén, a' bódogságig, mert ha tufakodik is valaki, de nem koronáztatik-meg, hanemha a' győzedelemig tufakodik, hogy az ellenség között utat tfináljon a' koronára. Mind ezeket nyeri az el, a' ki a' kísérteteket superállya, az Isteni erő, és kegyelem által, mert az Isten az ő hibeiben azt koronázza-meg, a' mit beléjek le-tett.

Már mind ezekből egyenes tzélul ezt hozom-ki: *A jó bitü Keresztyén ember, akármí nehéz, és veszedelmes kísértetekben forogjon, de az Istennek hamar segítő ke-*

kegyelme által győzedelmet vérszen, és az álbátatosoknak ígért jutalmat, az örök életet soba elnem veszti, sőt e' Világon-is a' nagyobb győzedelmeseknek emlékezetek fennmarad, és fenn-is maradt.

Én tufakodást itt nem indítok, *de perseverantia Sanctorum*, mellyet fokban tagadnak, azt meg engedem, hogy az hol meg-erősítő Isteni Kegyelem nintsen, ott *perseverantia* nem lehet, mert fokban jól hisznek Tudomány szerént, de az hit nem gyökerezett-meg szivekben, és tsak a' világi életre hisznek, fejeken fellyül nem emelkednek, mert az Isteni Kegyelem nem emelte. De nézzünk az hasonlatosságra, és meg-láttjuk, hogy egy igaz hívő sem tsalatkozik-meg. Régen a' ki az Olympiai játéokban győzedelmeskedett, egyenesen futott a' Koronának el-vételére, még pedig nagy örömmel, és nem vólt szabad azt senkinek tartóztatni; sőt hiva hívták, és kiáltották: *Méltó a' Koronára!* Ugy vagyon itt-is a' dolog: A' ki miden kísérteteken győzedelmesen által mégyen, egyenesen mégyen az örök életre, semmi nem akadályozhattya. *Én ama nemes bartzot meg bartzoltam, futásomat el-végextem, az hitet meg-tartottam, a' végre le-tétetett énnékem az igazságnak Koronája, mellyet meg-ád az Ur énnékem.* 2. Tim. 4. Ezért-is várták a' Szentek közül fokban az ő bajos, világi tufakodásoknak végét, hogy a' kísértetektől meg-menekedvén, ezen az uton bé-mehessenek a' nyugalomba, az hol semmi bajok nem lészzen, mivel az Isten minden könyhullatást el-töröl az ő Szenteinek szemekről.

Láttjuk azért az utat; láttjuk kitsoda követheti azt, és bé-is mehet a' meg ígért Koronának el-vételére, de bizonyos az-is, hogy az az út igen keskeny, a' bé

a' bé menő kapú igen szorofs, melly szerezént igen nehéz azon az úton járni, nehéz a' Kapun bé-menni. Láttuk, hogy olly nehézségek rakták-meg azt az utat, hogy alig vagyon benne egy lépés, az hol valami akadék ne lenne, az honnan gyakran-is kiáltatik ezen az uton járóktól. *Sok nyomoruságok által kell bé-menni a' Mennyekek Országába*, az holott-is a' nyomoruságokon értetnek mind azok, mellyek az embert, ezen az uton való menetelben akadályoztattyák.

Fel-vészem az embert magát, és azt mondom: Nintsen ezen az uton való járásban, ebben a' Szent Olympiai gyakorlásban nagyobb akadék, mint az ember maga magának. Tégy elődben egy igazán meg-tért jó hitű embert, a' ki a' Kegyeffégben, Szent életben, és egyéb Keresztyéni virtusokban nem kitsint nevedett; arról azt ítéled, méltán-is, hogy az már minden akadék nélkül mégyen a' Szent Koronának el-vételére, mert már éppen mint-egy keziben vagyon, és ugy tartya, mintha fejébe tétetett volna az Agonothetától.

De térj vizszá elméddel egy kevésfé, gondold azt az embert meg-térése előtt való Ujjá szüületlen állapottyában, gondolod-é, mitsoda tfendeffégben, nyugodalomban vólt, az Olympiai Szent játéknak semmi nemét nem tudta, ő arra nem készült, más sem készitette, nem-is kivánt készitetni. Gondold-meg, hogy azt a' bűn nem vádolta, mert azzal nyájasságban élt, azt apolgatta, meleggette, szinlette, sőt a' kedvesebb büneivel, mint szép virtussáival, mások előtt ditfekedett, ha ki szemire vetett valamit, azt ellenségnek tartotta. Nem tfendes élet-é a' néki? Igen tfendesnek láttzik! Azt a' Sátán nem-kisértette, sőt okot, és alkalmatoslá-

got fzolgáltatott minden testi kívánságának fzeme gyönyörködtetésének bétellyefítésére; mindentől óltalmazta, a' mi onnan el-vohatná, félvén attól, hogy észre vévén magát, félbe szakad a' barátság, azért-is minden nyájas tárfalkodásba bé-elegyíti, hogy mindenkor a' maga gyönyörködtetéséről gondolkodjék. Hová kell ennél tfendesebb testi élet? Azzal a' test nem hartzolt, mert azt igen kényesfen, minden gyönyörüségek között tartotta, és azzal nagy barátságot tartott, 's egy más dolgát jóvállották, egyik a' más fzemére semmit nem-vethetett. Nagy testi nyugodalom! Annak a' Lelki esmérettel sem fok baja volt, mert, azt a' fok testi gyönyörüségekkel meg-fójtotta, és fogva tartotta. Nagy belső tfendesség! Azt a' Világ kebelében hordozta, ditsérte, promoveálta, minden gyönyörüségeit véle közlötö, magára soha sem hagyta, elég tárfakot adott néki. Melly szép testi tárfalkodás az ilyen!

De gondold-meg azt-is: Mihellyt az ilyen ember a' Szent Olympiai játékra, a' meg-térés pönitentia tartás által bé-lépik, már mindenek meg-változtak, ellenségekké lettek. A' bün a' Lelki esméreret tanubizonyságul híván ellene, fzüntelen gyötri, vádollya, a' leg kifsebb bünéből olyan nagyot tfínál, mint az Éléfánt, a' nagyobbakot reá szakadó hegyekké változtatya. A' Sátán kiférti, kárhoztattya, az Isten előtt-is vádollya, a' törvény igazságát eléibe téfzi, és azzal rettentí, a' Világot ellene támasztya, minden gonofzságot ellene kiáltat, mint Sémeivel Dávidra, Rabfakéval az Isten Népére. 'A test-is meg-mordul hogy nem kívánsága fzerént bánik véle, és ellene rugódoz, mindenben

denben ellent áll, és azon igyekeznek, hogy a' régi gyönyörködtető életre vízfzáz vonhassa. Hanem enged szüntelen veszekedik, mint ama Salamon példa beszédében le iratott morgolódo Afzfzony, a' kinek veszekedő fikoltása az utzára - is ki hallik, és ott-is fok lármákat szerez.

Gondold már magadban: Mikor ilyen nagy változást lát, és érez, a' meg-tért ember, vallyon nem juté fokfzor ezibe régi tsendes élete, most nem lévén orájais, mellyben ne gyötrődnek, ne tufakodnék. Vallyon nem gondolkodik-é néha ugy; Talám jobb lett volna régi állapotomban meg-maradnom, mint ennyi gyötrelmek között hóltig tufakodnom. Dávid Szent embernek tartatott, még-is az ilyen fok rendbéli szivének gyötrelmei között erre fokad-ki: *Hijában tartom tisztán szivemet, bijában mosom ártatlanságban kezeimet, imé, minden nap gyötrettetem.* Jób az ilyen keserves állapottyában születése Napját-is meg-átkozá, és jobbnak tartotta volna, ha soha nem született volna.

De az-is meg-vagyon, hogy minélinkább el-vonnyá magát, és követi az Idveség el-érésének uttyát, annál több ellenségi támadnak, és fokkal többet gyötrettetik. Tud a' te házadban a' Sátán Atyádfiai közül is ellenséget támasztani; Dávidot a' Fija kergeti vala halálra, holott ő vala a' Testvére gyilkosja. Jóbot a' Fellefége tsúfólja vala, és így, a' ki Kenyeredet éfzi, a' lehet tsalárd árulod, mint Júdás. Söt akik közelebb vagnak te hozzád, azoknak vagon jobb alkalmatofságok hogy minden lépéseidre vigyázzanak 's tselekedeteidet gyötrelmedre fordítsák. De vedd-fel tsak az egy irigységet! Ha az irigy nyomába nem hághat a' szép virtu-

su Embernek, mindjárt azon mesterkedik, hogy annak minden tzeljät meg akadällyozhassa, és mint hogy maga nem-mehet arra, annak jó szándéka igyekezete-is tökéletességre ne mennyen. Ha pedig valamit a' köz jóra tselekedett a' virtus, azt el-rontsa, fel forditsa, hogy a' roszban a' gloriát magának tulajdonithassa. E' végre Patrónufokat keres, azoknak hizelkedik, a' virtust dambálja abban a' kire irigykedik, mi vel ö nem érheti azt fel, hogy virtus által hirt szerezhesse magának: *Inkább ö se légyen, ha én nem lehettem.* Ez impetálja-meg a' jó hitü embert-is. És már látod melly nehéz, igaz jó keresztyén embernek lenni, mert annak uttyát, még azok-is meg-álják, a' kik Olympiusoknak mutattyák külfő-képpen magokat. Ez illyeket szenvedni vallyon nem nehéz-é? Igen-is nehéz de még-is úgy vagyon, és úgy-is léfzen.

Már mind ezekre a' kik nem vagytok meg-próbáltattak, és a' Szent Olympus mezején nem jártatok, azt gondoljátok: Ha úgy vagyon a' dolog, talám tsak jobb othon ülni, mint-sem arra az izzasztó Theátrumra menni, mellyet minden-felöl feketével veressel, és fargával huztanak-bé, és semmi, sem fejer, sem zöld nem láttzik rajta.

De tartóztasd gondolataidat, mert másképpen vagyon a' dolog. Az hitetlen ha úgy kísért, és üldöz tégedet, az ö néki büntetés, mert azt dühösségből tselekefzi, és azzal magát gyötri, és eméfzi. Mi pedig néked? vagy fujtoló veszfzö, vagy próba kö, vagy tisztító Kementze. Mindenik jó tenéked, ámbár külfő-képpen nehéznek láttasék. Jó a' gyermeknek a' veszfzö, mert jóra tanittya, és vénségiben-is meg-emlékezik rólla, és ö is úgy tanit másokat. Jó a' próba kö, mert

a' mutattya-meg, ha tiszta-é az ezüst. Jó a' tisztító Kementze, mert a' válas'tya ki a' falakot, hogy tiszta-légyen az ezüst és az arany. Igy lévén a' dolog, nem jódra vagyon-é tenéked, hogy meg-próbáltatva, meg-e-reztetve, falak nélkül mégy a' te Kristusod eleibe, és lészefsz tiszta ezüst, és arany? De mit használ az hitetlen falaknak, a' ki szivének Lelkének, Lelki-esméretinek motskában találhatik. E' szerint, ha még-is jobban vagyon a' falaknak dolga, mint az aranyak, tehát a' rabnak-is, jobban mint a' szabadnak, mert a' hitetlen a' bűnnek rabja, de az igaz hitü ember a' nagy kísértetekben-is szabados, mint az arany a' fzemétben-is arany: a' Király a' köz katonák közt-is Király, azért mondja az Apostol: Dítfekeđünk a' kísértetekben, mert a' miket most szevedünk, nem-is hasonlíthatnak a' dítfösséghez, melly az Isten Fiainak meg-jelenik: Eb-ből a' következik. Dítfekeđjenek az hitetlenek az ö gyönyörőségekkel, de azok nem-is hasonlíthatnak azok-hoz a' kinokhoz, mellyek nekik jövendőre készítettek, és el-fem kerülhetnek.

De azt-is jegyezzük-fel, és tartfuk-meg! Midön a' jó hitü tufakodó ezen a' Szent Olympiai játékon, egy, és két nagy kísérteteket superál, még azzal felettébb meg-ne bizza magát, mintha már semmi bajnok ötöt meg nem gyözhethné. Sokszor az Isten meg-akarván próbálni az övéit, nem érkezik-el a' hartzra, erejéti meg-vonnya, ötöt magára hagyja, akkor a' leg kisebb kísértet is ugy meg-tántorította, hogy mint-egy kétségben esik, és hol légyen azt sem tudja, és akkor jut eszébe ama mondás: *En nálam nélkül semmit nem tselekedhettek*, és így kiált-fel: *En Istenem! miért hagyál-el engemet!* azért mondja

mondja az Apostol-is: *A ki áll, meg-lássa, hogy el-ne essék.* Meg-lehet hogy az ellenség el-hajtsa marháidot, el-rabolja szolgáidot, nem igen háborodol-meg rajta. Meg-lehet, hogy a' tűz meg-eméfsze Juhaidot, páztoridot, még sem tántorodol-meg. Meg-lehet, hogy egy órában gyermekeidnek holt hírét víszik, meg-keseredel ugyan, de magadban térvén azt mondod: *Az Ur adta volt, az Ur vette el-is, áldott az Ő Neve érette.* Mind ezek meg-lehetnek, mert rajtad kívül esnek. De már közelebb jö a' kísértet, téged környékez-meg, és meg-lehet hogy testedben, ugy meg-ront, ugy meg-motfokol, hogy magad meg-utálod magadot, főt arra-is el-vihet; hogy elmédben-is meg-háborodol, és még a' jobb szódra-is azt mondják: *Bolondul szóllaszsz, mint a' Jób baráti,* azt gondolván, hogy elméjében meg-háborodott.

Gondold már ember ilyen állapotodban magadot, vallyon meg állanálé a' szent Theátrumon. Igen-is meg, azt mondod. Még most, én azt mondom, mert ezeket csak hallod én töllem, és nem érzed, de ha ezek így tódulnának te réád, és által mennének rajtad, nem tudom hogy áthatnál-meg, talám revócalnád hirtelen kimondott sententiádat, és azt tennéd helyébe. *Faj mire juték melly igen meg tsalatkozám, most vészem észre melly sik Fégre tettem volt lábaimat és melly nagyot esém, ki emel-fel engemet, no példa lesznek mindeneknek.* Vedd elmédre azt-is: fokszor egy kis bánat, kevés keserűség, olly időben, 's állapotban találhat, hogy ugy meg háborit, főt, ugy meg tántorit, hogy magadot rendbe nem tudod szedni, elmédet meg-nem tudod tsendesíteni, helyedet sem leled, még panaszolni sem tudsz. Hát a' nagy kísértetek mit nem tselekedhetnek körülötted. Könnyű annak

annak veled ugy szállani, a' ki nem próbált affélet! nem ok-nélkül tette hát Édes Idvezittönek a' könyörgésbe; *Ne vigy a' kísértetbe mi Atyánk*, ha pedig bé-víz-is, szabadíts-meg a' kísértönek kezéből, hogy meg-nyözetteflünk.

Azt kérdem már te tölled: Mifoda állapotban érzed lenni te magadot? Nehéz a' kérdés, mert fokban azt sem tudják, mit kérdek. Közelebb mégyek: Jár-táll-é valaha a' Szent Olympusi játékon? Talám azt sem tudod, mert annak a' játéknak nemeit nem láttad. Forgottál-é kísértetekben? Nem egyébben, hanem a' te fántáfiádban. Ha így van, semmi dolgom nintsen veled. Te pedig fok kísérteteken által ment ember, akár-mi keserves állapotban tétetett légy, áll-meg abban, hogy a' Krisztus utban vagy, és fiet a' te segedelmed-re, nem-is hágy el, mert övé vagy, és senki az ö kezéből ki nem ragad. 2. Add alája magadot a' kísérteteknek, mert a' Krisztus vetett azokba. Nem tfeleke-fzik a' Krisztus a' te károdra azzal, mert az, az ö Felsege kára volna inkább, mintha nem volna hatalmas a' meg-fzabadítáfra. 3. Semmit magad erejéhez, virtu-faidhoz ne bizzál, ne hogy azzal Meg-fzabadítóvá tégyed magadot. Az Uré az erő, és a' Kegyelem, és mindent véghez vífzen mi bennünk a' maga dítfségé-re, és a' mi Lelkünk idveffégére, és azért-is resignál-juk mi magunkat Ö Felségének, hogy ö legyen mi ben-nünk mindenben minden, és ö reá térjen minden dítfség, áldás, és fel-magafztaltatás földön, Mennyen, mind örökké.

Már alkalmaztatást várnátok Szerelmes Halgató-
im,

im, de mint hogy azt eleget hallátok, én tsak valami jegyzéseket téztek, és azonnal el-végezem. Vettem ezt a' fzent matériát a' Filadelfia Gyülekezet Angyalának irattott Levélből, a' melly nevezet tézzen Atyafiúi szeretett, hogy az hivek még a' kísértetekben-is szeretettel egybe légyenek köttetve, és az könnyebbitti a' próbákat. Nem ízollok én Groff GYULAI KATA Afzfzony ö Nagysága ollyas kísérteteiről, hanem hogy a' világnek mostohaságával, tusakodott légyen a' közönséges. Tusakodott végre elég fokáig tartó nyavalyájával, de abban-is koronát nyere, mert a' Jépus hírtelen elérkezvén, olly tsendesen botsáttá ki lelkét, hogy kedves atyafiájais, kinek kezére le hajtotta yala fejét, alig vévé észre, mivel tsak sohajtásal-is jelét nem adta yala. Az Isten ötet a' szeretetnek Circussába bé állította yala, és abban úgy állott, hogy az atyafiúi szeretetben senki ötet meg-nem győzte, a' mely szerint ez az ö Koronája emlékezetre fenn-is marad, tsak mások-is követhetnék.

Tapasztaltad hozzád való szeretetét. Mélt. L. B. ALVINTZI GÁBOR URFI, kedves Fija, egy örökösfe 's nem-is hízsem hogy panaszod lehetne, mert ugy nevelt, ugy-is hagyott, hogy ritka példa. Az itt győzedelmes az Isten Templomában Oszlop léfzen, és arra szép nevek irattatnak. Emelly oszlopot ennek a' te szivedben, ird reá nevedet, hogy mindenkor reá nézhess. Köveffed ötet az Atyafiúi szeretetben, hogy abban mások a' te koronádot el-ne vegyék, így várhatfz te-is az Urtól minden-féle áldásfokot, így nyered-meg a' te Atyádfiainak te hozzád való szereteteket, vagyon ebben példad, nem kívánnya hogy superáld.

Mélt. Gróff URAK, szeretett kedves Testvérei.
El-

El-török a' nagy lántz szem, a' mellytől szépen függő-
 götök vala, de maradjatok-meg a' szép egyességben,
 még próbát-is szenvedjete azért, hogy meg-ne szakadoz-
 dozzatok, mert ritka példa volt eddig a' ti egymáshoz
 való szeretetetek, maga helyett hagyja kedves Fiját,
 azzal ki telik számotok. Adjon Isten tinétek-is zöldel-
 lő koronát, hogy ha kísértettek-is e' világon azt supe-
 rállyatok, és láflatok örömet.

Anyja ágán lévő szerelmes Attyafijai, tudjátok
 mint szeretett titeket, ti-is melly jól tudjátok vala Szil-
 váfra az utat, csak fel-ne nőjje azt a' pást, mert ab-
 ban gyönyörködött volna, ha mindenkor mellette let-
 tetek volna, meg-is nyéré azt, hogy a' ti számotokból
 állá mellette; a' kinek kezére hajtá fejét, és a' Jéfus-
 nak adá Lelkét szép tündeszen. Kössön egybe az Ur
 titeket a' szeretet által, hogy ha kísértetekben forga-
 natok-is, a' ti Koronátok, tijekek légyen.

Meg-látalak kedves Mu'sa Groff GYULAI IST-
 VÁN! Hol van a' te nevelő édes Anyád, a' kinek
 élében gyönyörködteted vala magadot, a' kit kísérgetsz
 vala, a' ki a' tanulásra-is bé-külde, és itt-is féltett,
 szüntelen látogattatott. El-hagyott már, de vagyon jó
 gyámolod, a' te édes Atyád. Névekedjél ugy, kívá-
 nom, hogy az Atyafiúi szeretetben ennek nyomdokát
 követhessed, és minden reád jöhető próbákat supe-
 rálhafs.

Atyai Lineáján álló nagy Haza Oszlopai, GYU-
 LAI Familia ékeslégei, nem véllem hogy hozzátok-is idegen
 szivet vívelt volna, mert az Atyafiúi szeretetben buzgó
 volt. Emlegetsetek Groff GYULAI KATÁT, mert szép
 része vala Grofi Familliatoknak, kedves Fiához légyetek

jó

7260.
jó indulattal, és nem tsonkul-meg nagy Familiátok ferege. Kedvezzen az Ur tinéktek, hogy nagy kiferetetekbe ne es-fetek.

Minden Kedves atyafijai, jó akaroí, szomszédjai, a' kiket szeretett, és ti-is ötet szerettétek. Nem kérbo-tsanatot, mert nem bántott meg. Kiványatok nyugodal-mat az ő tagainak hogy ezen indulattal fizessétek meg az ő mutatott szeretetit.

Nemes Nagy Enyedi Reformata Ecclesia, helyyet adál, e' Templomban az ő tagainak, nyugodalmára, mivel maga-is ide kívánt temettetni, ha Szilváson történ-nék halála. Köszöni általlam hogy azt a' tisztefféget meg adtátok, néktek-is nagy tiszteffégtekre eset, nem-is val-lottátok kárát, mert életében-is drága volt ő.

Szép Halotti gyülekezet! Meg adád a' tisztefféget e' nagy Halotnak, meg-is érdemlette, hogy illy szépen temessék. Légyetek ti-is egy máshoz Filadelfusok, és hóltatokban tisztefféget nyertek. Mennyetek el békes-séggel, mert ő-is mingyárt indul.

Indully nagy emlékezetü Groff GYULAI KATA, menny-bé a' te nyugodalmadba, alugyál tsendesen, mig amaz utolsó trombita szóra fel-serkenysz, és állaszsz a' te Jéfusod eleiben, hogy el-végyed a' te néked készít-tett Koronát Ámen.

